

Ota kevyesti!

Hyvinvointia Luonnosta

RUOKAOHJEITA AMMATTIKEITTIÖILLE

Suomalainen järkiruoka on kevyttä ja maistuu

Sitran Elintarvike- ja ravitsemusohjelma ERA kokosi laajan asiantuntijajoukon luomaan Suomelle yhteistä elintarvikealan menestysstrategiaa. Osallistajat edustivat alkutuotantoa, tutkimusta, elintarviketeollisuutta, kaupan alan yrityksiä, julkishallintoa sekä kansanterveysorganisaatioita.

Alan toimijat totesivat yhteisesti, että terveydellä on kysyntää ja meillä on sekä osaamista että raaka-aineita kansainvälisen kilpailukykyämme parantamiseksi.

Syntyi kunnianhimoinen näkemys tulevaisuudesta. Tehdään yhdessä

Suomesta kilpailukykyinen terveellisen ravitsemuksen edelläkävijä.

Strategiat ja suunnitelmat ovat yhtä hyviä kuin on niiden toteutus. Alan strategian toteuttajia on koko ketju alkutuotannosta teollisuuteen, kauppaan, tutkimukseen ja järjestöihin. Strategiaa julkistaessamme totesimme, että Suomella on erityiset mahdollisuudet tehdä yhteistyökavustaan kilpailuetu.

Tervehdimme ilolla kaikkia niitä hankkeita, joissa toimijat tekevät monipuolista yhteistyötä tehdäkseen Suomesta järkiruokan* edelläkävijää. Arktisten Aromien monipuolinen yhteistoiminta on oiva esimerkki siitä.

Myös ERA-ohjelmassa on nähty Suomen luonnon tarjoamat erityispiirteet. Marjat ovat yhtenä tärkeänä kehittämiskohteena. Työpaikka- ja kouluruokailuamme tullaan jo nyt ihastelemaan maailmalta, mutta voimme olla niissä mallimaa vain jatkuvan kehittämisen keinoin.

Yhteistoiminnin – askel tai lusikallinen kerrallaan lähestymme mallimaatavoitetta. Tämä Ota kevyesti -kirjanen edustaa ajattelua, jota myös strategiamme korostaa. Monipuolista, järkevää ruokailua, jossa syöjälle tarjotaan hyvän maun ja ulkonäön lisäksi terveyttä.

Yhteistyöterveisin

Anu Harkki, ohjelmajohtaja

Sitra, Elintarvike- ja ravitsemusohjelma ERA

***Järkiruoka (smart food)** on terveelliset elintarvikkeet ja järkevän ruokailun kattava käsite. Järkiruoka luokiteltavat elintarvikkeet vaikuttavat myönteisesti ihmisen fyysiseen ja henkiseen hyvinvointiin. Järkevä ruokailu perustuu terveellisiin valintoihin; kuluttaja valitsee yksilöllisesti oman hyvinvointinsa kannalta oikeanlaista, kulloiseenkin käyttötilanteeseen ja makumieltymyksiinsä sopivaa ruokaa. Järkiruoka on eettisesti kestävä, puhdasta, jäljitettävää, luotettavaan tutkimustietoon ja tuotekehitykseen perustuvaa ruokaa. Järkiruoka on pakattu kuluttajan kannalta tarkoituksenmukaisesti ja sen terveyttä edistävistä vaikutuksista kerrotaan kuluttajalle.

Ota kevyesti!

Olemme koonneet Ota kevyesti – Hyvinvointia luonnosta -teeman puitteissa terveellisiä, suomalaisten ravitsemussuosittelun mukaisia ateriakokonaisuuksia sisältävän ruokaohjekirjan.

Ota kevyesti -teeman ateriat ja ruokaohjeet ovat suunnitelleet ravitsemusalan opiskelijat neljästä oppilaitoksesta: Seinäjoen, Jyväskylän ja Rovaniemen ammattikorkeakoulusta sekä Savonia-ammattikorkeakoulusta. Reseptioppaan ateriakokonaisuuksia yhdistelemällä keittiöt voivat koota itse oman ruokalistansa tai valmistaa halutessaan myös yksittäisiä ruokalajeja.

Luonnontuotteet ovat luonteva osa suomalaista ruokavaliota. Ota Kevyesti -teeman kautta haluamme lisätä niiden käyttöä ammattikeittiöissä ja kotitalouksissa. Reseptioppaan ruokaohjeissa on hyödynnetty monin tavoin kasviksia sekä luonnontuotteita, kuten sieniä, marjoja ja luonnonyrttejä. Tarvittaessa oppaan ruokalajit on mahdollista valmistaa myös ilman yrttejä, tai ne voidaan korvata muilla mausteilla tai kasviksilla.

Kullekin ateriakokonaisuudelle on laskettu ravintoainesisältö yhtä annosta kohden. Keittiöt voivat hyödyntää aterioiden annoskokoa ja ravintoainesisältöä ruoanjakelun yhteydessä tiedottaessaan ruokailijoita aterian koostumuksesta. Ravintoainelaskelmiin sisältyy pääruoka, lisäke, salaatti ja salaattinkastike sekä leipä, margariini, aterijuomana rasvaton maito ja marjaisa jälkiruoka. Aterioiden suunnittelussa on kiinnitetty huomiota erityisesti kokonaisenergiapitoisuuteen, rasvan määrään ja laatuun sekä suolan ja kuidun määrään.

Kohtuullisesti energiaa ja pehmeää rasvaa

Lounasaterian energiapitoisuus kattaa noin kolmasosan päivän energiatarpeesta. Aterioiden energiasisältö laskelmissa on huomioitu, että kevyttä työtä tekevien, vähän tai säännöllisesti liikkuvien naisten energiantarve on noin 1800-2600 kcal ja miesten noin 2200-3100 kcal vuorokaudessa. Rasvan laadun parantamiseksi ruoanvalmistuksessa on käytetty tuoteryhmässään vähärasvaisia elintarvikkeita ja pehmeitä rasvoja, kuten rypsiöljyä ja margariineja. Aterian rasvan laatua parantaa öljypohjaisen salaattinkastikkeen käyttö ja sitä on hyvä olla tarjolla päivittäin. Kalaa on suositeltavaa syödä kaksi kertaa viikossa, joten oppaaseen on myös koottu monia herkullisia kala-aterioita.

Ripaus suolaa ja runsaasti kuitua

Suolan enimmäisrajoitus on 6-7 g vuorokaudessa. Tavoitteeseen pääsemiseksi on myös joukkoruokailussa huomioitava, että pääateria voi sisältää suolaa noin 1,5-2 g. Ruoanvalmistuksessa käytetään vähäsuolaisia liemivalmisteita ja mineraalisuolaa. Suolaa lisätään ruokiin reseptin mukaan. Mausteita ja yrttejä voidaan käyttää tällöin reilummin. Vähäsuolainen leipä karsii aterioilta ylimääräistä suolaa. Kuitua ruokavaliosta on suositeltavaa olla vähintään 25-30 g päivässä. Pääaterialla parhaita kuidun lähteitä ovat runsaskuituinen leipä, kasvikset, hedelmät ja marjat. Kasviksia on hyvä syödä päivittäin vähintään puoli kiloa ja lisäksi marjoja 100 grammaa.

Ammattikeittiöissä voidaan luonnontuotteiden avulla helposti muunnella vanhoja tuttuja ruokalajeja ja lisätä aterioiden houkuttelevuutta. Arvokas ravintosisältö ja keveys tekevät luonnontuotteista ruoanvalmistuksessa suosittavan raaka-aineen. Luonnontuotteet sopivat mainiosti terveelliseen, suomalaisten ravitsemussuosittelun mukaiseen ruokavaliioon.

Arktiset Aromit ry

Energiaravintoaineiden, kuidun ja suolan saantisuositus

Rasvat.....	30 E%
- Tyydyttyneet.....	<10 E%
- Kertatyydyttymättömät..	10-15 E%
- Monityydyttymättömät...	5-10 E %
Hiilihydraatit	55 %
Proteiinit.....	15 %
Kuitu.....	25-30 g/vrk
Suola.....	6-7 g/vrk, 1,5-2 g/pääateria

Lähde: Valtion ravitsemusneuvottelukunta 2005. Suomalaiset ravitsemussuosituksat - ravinto ja liikunta tasapainoon.

Vähäsuolaisen elintarvikkeen suolapitoisuus enintään

leikkele-, raaka- ja ruokamakkarat.....	1,2 %
näkkileivät, hapankorput	1,2 %
kalavalmisteet	1,0 %
juustot	0,7 %
ruokaleivät	0,7 %
keitot, liemet nautintavalmiina.....	0,5 %
laatikko- ja murekeruoat	0,5 %

Lähde: Elintarvikeviraston julkaisuja. 2002. Pakkaus puhuu.

Suurkeittiöiden tarjoaman ruoan ravitsemuksellisen laadun arvioinnissa voidaan käyttää seuraavia periaatteita, joita voidaan pitää lounasruoan terveellisyyden mittarina. Kriteerien toteutuminen vahvistaa sen, että tarjottu ruoka on ravitsemussuosituksen mukaista.

Peruskriteeri

kaikkien kohtien tulee päivittäin toteutua hyvässä keittiössä

Joka päivän lounaan yhteydessä tarjolla

1. ruisleipää, näkkileipää tai muuta runsaskuituista leipää
2. margariinia tai muuta kasvirasvavalevitettä
3. rasvatonta maitoa
4. tuoreita kasviksia, tuoresalaattia, marjoja tai hedelmiä
5. kasviöljypohjaista kastiketta salaatin kanssa

Rasvakriteeri

vähintään kuusi toteutuu hyvässä keittiössä

1. kalaruokia vähintään kerran viikossa
2. makkararuokia harvemmin kuin kerran viikossa
3. rasvaisia perunalisäkkeitä harvemmin kuin kerran viikossa
4. runsasrasvaista kermaa tai kermavalmistetta ruoanvalmistuksessa harvemmin kuin kerran viikossa
5. runsasrasvaista juustoa harvemmin kuin kerran viikossa
6. runsaasti rasvaa sisältäviä valmisruokia tai puolivalmisteita harvemmin kuin kerran viikossa
7. voita tai voi-kasviöljyseosta ruoanvalmistuksessa ei ollenkaan
8. käytetyn lihan ja jauhelihan rasvapitoisuus alle 10%

Suolakriteeri

vähintään viisi toteutuu hyvässä keittiössä

1. suolaa käytetään enintään ohjeen mukaan, ei sattumanvaraisesti maun mukaan
2. perunoiden kypsennyksessä ei käytetä suolaa tai suolaa sisältäviä mausteita
3. kasvien kypsennyksessä ei käytetä suolaa tai suolaa sisältäviä mausteita
4. riisin tai makaronin kypsennyksessä ei käytetä suolaa tai suolaa sisältäviä mausteita
5. runsaasti suolaa sisältäviä valmisruokia tai puolivalmisteita harvemmin kuin kerran viikossa
6. vähäsuolaista leipää vähintään 2-3 kertaa viikossa

Tiedotuskriteeri

Terveellinen ateriakokonaisuus havainnollistetaan ruokailijoille malliaterian avulla. Kriteeri toteutuu hyvin, jos terveellisestä aterista tiedotetaan ainakin kerran viikossa.

Lähde: Suurkeittiöiden tarjoaman ruoan ravitsemuksellinen laatu. 2004. Suomen Sydänliitto, Kansanterveyslaitos, Elintarvikevirasto, Sosiaali- ja terveysministeriö, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Valtion ravitsemusneuvottelukunta. Suomen Sydänliiton julkaisuja 2004:1.

METSÄIN HERKUT

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU

Ohjeet 100 henkilölle.

ATERIA / 1 ANNOS:

Kasvisporokeitto.....	400 g
Kaalisalaatti.....	100 g
Sinappinen salaatinkastike	2 tl = 10 g
Puolukkapannari	120 g
Marjasekoitus.....	30 g
Rasvaton maito	2 dl
Karjalanpiirakka.....	1 kpl = 60 g
Vähäsuolainen ruisrouheleipä	1 siivu
Munavoi	1 rkl = 20 g

KASVISPOROKEITTO **G L**

2,700 kg	sipulikuutioita
2,000 kg	palsternakkakuutioita
1,000 kg	sellerikuutioita
3,000 kg	porkkanakuutioita
1,000 kg	lanttukuutioita
1,300 kg	pakastesieniä TAI
0,200 kg	kuivattuja sieniä
6,500 kg	poron käristyslihaa
27,000 l	vettä
0,013 kg	mustapippurirouhetta
5,500 kg	perunaa kuorittuna
0,120 kg	suolaa
0,054 kg	persiljää TAI poimulehteä

1. Kuumenna vesi kiehuvaaksi, lisää joukkoon käristysliha. Kuori muodostunut vaahto pois.
2. Lisää joukkoon kasvikset ja sienet. Mausta suolalla ja pippurilla.
3. Anna kiehua hiljalleen 35 min.
4. Tarkista maku ja koristele hakatulla persiljällä tai poimulehdellä.

KAALISALAATTI **G L**

4,500 kg	valkokaalia
3,300 kg	kurkkua
3,400 kg	ituja

Suikaloi kaali ja kurkut. Yhdistä ainekset. Tarjoa sinappinen salaatinkastike erikseen.

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	3153 kJ / 754 kcal
Rasva	21 g26 E%
- Tyydyttyneet	6,3 g7,6 E%
- Kertatyydyttymättömät	6,8 g
- Monityydyttymättömät	4,1 g
Hiilihydraatti.....	100 g54 E%
Proteiini.....	43 g23 E%
Kuitu	10 g
Suola	1,9 g

MUNAVOI **G L**

1,700 kg (28 kpl) ..	keitettyjä kananmunia
0,300 kg	margariinia, 60 %
0,004 kg	suolaa
0,100 kg	ruohosipulia

Valmista tavalliseen tapaan munavoiksi.

PUOLUKKAPANNARI

10,000 l	kevytmaitoa
3,000 kg	puolikarkeitteita vehnä jauhoja
0,300 kg	kuivattuja puolukoita
2,000 kg	kananmunia
0,500 kg	sokeria
0,040 kg	suolaa

1. Yhdistä maito, jauhot ja kuivatut puolukat.
2. Anna turvota noin 1/2 h.
3. Sekoita taikinaan kananmunat, sokeri ja suola.
4. Kaada taikina leivinpapereilla vuorattuihin vuokiin ja paista 200 asteessa kiertoilmahuoneissa.

MARJASEKOITUS **G L**

1,200 kg	mustikoita
1,200 kg	metsävadelmia
0,750 kg	mansikkahilloa

Sekoita ainekset keskenään ja aseta tarjolle.

ATERIA / 1 ANNOS:

Värikäs lohipaistos	150 g
Keitetyt perunat	150 g
Hunajaiset uunijuurekset	50 g
Vihersalaatti	75 g
Metsävadelmahyvänen	100 g
Rasvaton maito	2 dl
Vähäsuolainen ruisrouheleipä, 2 pientä siivua	
Margariini, 60 %	1 tl = 5 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	3192 kJ / 763 kcal
Rasva	29 g34 E%
- Tyydyttyneet	7,1 g8,5 E%
- Kertatyydyttymättömät	10,5 g
- Monitydyttymättömät	6,6 g
Hiihihydraatti	90 g48 E%
Proteiini	41 g22 E%
Kuitu	13 g
Suola	1,2 g

VÄRIKÄS LOHIPAISTOS **G**

10,000 kg	kirjolohisuikaleita
0,033 kg	suolaa
1,300 kg	purjosuikaleita
1,000 kg	etikakurkkua
1,200 kg	paprikakuutioita
1,000 l	vettä
0,040 kg	vähäsuolaista kalaliemijauhetta
1,200 kg	vähärasvaista sulatejuustoa
1,200 l	ruokacreme, 7 %
0,010 kg	mustapippurirouhetta
0,033 kg	sitruunapippurirouhetta
0,125 kg	tilliä tai nokkosta
0,023 kg	rakuunaa tai väinönputkea
0,250 l	sitruunamehutiivistettä

- Lado kalasuikaleet voideltuihin GN-vuokiin ja mausta suolalla.
- Lisää päälle purjosipuli sekä maustekurkku- ja paprikakuutiot.
- Sulata sulatejuusto kalaliemeen ja lisää mausteet sekä ruokacreme. Kaada liemi vuokaan.
- Kypsennä 150-175 asteessa 25-35 min.

HUNAJAISET UUNIJUUREKSET **G L**

1,600 kg	porkkanalohkoja
1,000 kg	palsternakkalohkoja
1,000 kg	sipulikuutioita
1,300 kg	lanttulothkoja
0,200 l	öljyä
0,060 kg	hunajaa
0,020 kg	suolaa
0,020 kg	mustapippurirouhetta

- Pilko porkkanat, palsternakat ja lantut suuriksi kuutioiksi. Lohko sipuli.
- Laita juurekset uunivuokaan.
- Sekoita joukkoon öljy, hunaja ja mausteet.
- Paista uunissa 200 asteessa sopivan kypsäksi.

VIHERSALAATTI **G L**

4,500 kg	jäävuorisalaattia
1,500 kg	kurkkua
1,500 kg	retiisiä
0,100 kg	persiljaa
	koristeeksi maitohorsman kuivattuja tai tuoreita kukkia

METSÄVADELMAHYVÄNEN

2,000 l	vispautuvaa vaniljakastiketta, 12 %
3,200 kg	maitorahkaa
1,000 l	kevytmaitoa
2,400 kg	metsävadelmia
0,600 kg	neljänviljanhiutaleita TAI marjamysliä
0,700 kg	sokeria

- Vaahdota vaniljakastike.
- Lisää maitorahka, maito, vadelmat ja neljänviljanhiutaleet. Mausta sokerilla.
- Koristele pinta halutessasi vadelmilla.

ATERIA / 1 ANNOS:

Hirssi-punajuurikiusaus	300 g
Papu-sipulilisäke	50 g
Porkkana-herneenversosalaatti	50 g
Tyrni-jogurttivahto	100 g
Rasvaton maito	2 dl
Vähäsuolainen ruisrouheleipä, 2 pientä siivua	
Margariini, 60 %	1 tl = 5 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	3157 kJ / 755 kcal
Rasva	29 g34 E%
- Tyydyttyneet	11,6 g14 E%
- Kertatyydyttymättömät	10,6 g
- Monitydyttymättömät	4,8 g
Hiihihydraatti	107 g58 E%
Proteiini	22 g12 E%
Kuitu	14,6 g
Suola	2,1 g

HIRSSI-PUNAJUURIKIUSAUS **G**

2,000 kg	hirssisuurimoita
14,000 kg	perunasuikaleita, raaka
14,000 kg	punajuurisuikeita, pakaste
9,500 l	ruokacreme, 15 %
2,700 l	vettä
0,050 kg	suolaa
0,020 kg	rosepippuria
0,020 kg	pippurisekoitetta
0,500 kg	vähäsuolaista kasvisliemijauhetta
0,040 kg	kuivattua lipstikkaa

- Huuhdo hirssi kuumalla vedellä.
- Sekoita hirssi, punajuuret ja perunasuikaleet.
- Jaa seos GN-vuokiin.
- Sekoita mausteet ja nesteet keskenään. Lisää vuokiin.
- Paista yhdistelmäunissa 175 asteessa noin 1,5 tuntia.

PAPU-SIPULILISÄKE **G L**

3,500 kg	vihreitä papuja
1,700 kg	sipulia
0,100 l	öljyä
0,020 kg	suolaa
	mustapippurirouhetta
	koristeeksi voikukan tai kehäkukan terälehtiä

- Laita pavut ja sipulilohkot uunivuokaan.
- Sekoita joukkoon öljy ja mausteet.
- Paista sopivan kypsäksi.
- Koristele kukan terälehdillä.

PORKKANAHERNEENVERSOSALAATTI **G L**

5,000 kg	kuorittuja porkkanoita
0,200 kg	appelsiinimehua TAI tyrnimehua
0,100 kg	herneenversoja

TYRNI-JOGURTTIVAHTO **G**

2,000 l	vahtoutuvaa kevytkermaa, 20 %
6,500 kg	maustamatonta, rasvatonta jogurttia
1,200 kg	sokeria
0,100 kg	tyrnimarjajauhetta
0,500 kg	tyrnisosetta

- Vatkaa kerma ja lisää muut aineet.
- Koristele halutessasi kokonaisilla tyrnimarjoilla.

ATERIA / 1 ANNOS:

Sadonkorjaajan kanakeitto.....	350 g
Punajuuri-raejuustosalaatti	75 g
Hämmästyshuttu	150 g
Rasvaton maito	2 dl
Vähäsuolaista ruisleipää	2 pientä siivua
Margariini, 60 %	1 tl = 5 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	2842 kJ / 679 kcal
Rasva	23 g31 E%
- Tyydyttyneet	7 g9,4 E%
- Kertatyydyttymättömät	8,8 g
- Monityydyttymättömät	4,5 g
Hiilihydraatti	91 g54 E%
Proteiini.....	32 g19 E%
Kuitu.....	11,6 g
Suola	2,3 g

SADONKORJAAJAN KANAKEITTO **G L**

7,000 kg	kuorittuja perunoita
3,000 kg	kuorittuja porkkanoita
1,500 kg	selleriä kuorittuna
16,000 l	vettä
1,750 kg	purjosiukaleita
5,000 kg	paloiteltua kypsää kananlihaa
0,400 kg	vähäsuolaista kanaliemijauhetta
0,023 kg	jauhettua mustapippuria
0,070 kg	currya
0,250 kg	persiljaa
0,115 kg	timjamia

kauden luonnonyrtejä maun mukaan

1. Keitä perunat ja kasvikset padassa.
2. Lisää purjorenkait, kypsä kananliha ja mausteet.
3. Tarkista maku. Koristele persiljalla, timjamilla ja luonnonyrteillä.

PUNAJUURI-RAEJUUSTOSALAATTI **G**

4,700 kg	etikkapunajuuria
1,800 kg	omenakuutioita
0,500 kg	purjosiukaleita
0,700 kg	raejuustoa

Kuutioi punajuuret, paloitle purjo ja yhdistä ainekset.

HÄMMÄSTYSHUTTU

3,500 l	vispautuvaa vaniljakastiketta, 12 %
5,000 kg	mustikkaa
1,000 kg	sokeria
4,500 kg	maitorahkaa
0,150 l	sitruunamehua
0,800 kg	talkkunajauhoja

1. Vaahdota vaniljakastike.
2. Soseuta mustikat ja mausta sokerilla.
3. Sekoita maitorahka, mustikkasose, sitruunamehu ja talkkunajauhot.
4. Lisää lopuksi joukkoon vaahdotettu vaniljakastike.

ATERIA / 1 ANNOS:

Kallen kalalaatikko	250 g
Säräjuurekset	50 g
Vihersalaatti	70 g
Mansikka-metsävadelmasorbetti	100 g
Rasvaton maito	2 dl
Vähäsuolaista ruisleipää	2 pientä siivua
Margariini, 60 %	1 tl = 5 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	2852 kJ / 682 kcal
Rasva	21 g28 E%
- Tyydyttyneet	6,1 g8,1 E%
- Kertatyydyttymättömät	7 g
- Monityydyttymättömät	4,3 g
Hiilihydraatti	100 g60 E%
Proteiini.....	29 g17 E%
Kuitu.....	11,3 g
Suola	1,4 g

KALLEN KALALAAKIKKO **G**

12,000 kg	kuorittuja, viipaloituja perunoita
7,000 kg	silakkafileitä
1,000 kg	sipulikuutioita
1,000 kg	kevyttä mätitahnaa
2,800 l	vettä
2,400 l	ruokacremea, 15 %
2,000 kg	creme fraichea, 17 %
0,150 kg	yrttimaustetta
0,012 kg	valkopippurijauhetta

tilliä TAI luonnonyrtejä

1. Viipaloi perunat.
2. Lado GN-vuokaan perunaviipaleet, freesatut sipulikuutiot ja silakkafileet. Jätä päällimmäiseksi perunakerros.
3. Sekoita vesi, ruokacreme, creme fraiche, mätitahna ja mausteet keskenään. Kaada seos vuokiin tasaisesti.
4. Paista yhdistelmäunissa 150 asteessa n. 2 tuntia. Koristele tillillä tai luonnonyrteillä.

SÄRÄJUUREKSET **G L**

1,000 kg	lanttulohkoja
1,600 kg	porkkanalohkoja
1,000 kg	sipulilohkoja
1,600 kg	bataattia
0,150 l	öljyä
0,050 kg	siirappia
0,050 kg	kuusenkerkkäsiirappia
0,015 kg	suolaa
0,007 kg	jauhettua maustepippuria

kauden villivihanneksia

1. Paloitle juurekset reilun kokoisiksi paloiksi.
2. Laita uunivuokaan ja sekoita joukkoon öljy, siirapit ja mausteet.
3. Paista sopivan kypsäksi ja mausta tuoreilla kauden villivihanneksilla.

VIHERSALAATTI **G L**

- jäävuorisalaatti - tomaatti - kurkku

MANSIKKA-METSÄVADELMA-SORBETTI **G L**

4,000 kg	pakastemansikoita
3,500 kg	metsävadelmia
1,400 kg	sokeria
0,450 kg (13 kpl)	kananmunan valkuaisia
0,400 kg	sokeria

1. Jauha tai kutteroi jäiset mansikat ja metsävadelmat. Lisää sokeri.
2. Vatkaa valkuaiset ja sokeri kovaksi vaahdoksi.
3. Yhdistä ainekset ja tarkista makeus.
4. Kaada seos vuokaan ja jäädytä.

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU

Ohjeet 100 henkilölle.

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU

Ohjeet 100 henkilölle.

ATERIA / 1 ANNOS:

Lanttukanapata	300 g
Omenainen punakaalisalaatti	70 g
Sinappinen salaatinkastike	2 tl = 10 g
Puolukkainen marjaherkku	100 g
Rasvaton maito	2 dl
Vähäsuolainen ruisrouheleipä, 2 pientä siivua	
Margariini, 60 %	1 tl = 5 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	3243 kJ / 775 kcal
Rasva	28 g33 E%
- Tyydyttyneet	5,8 g6,8 E%
- Kertatyydyttymättömät	12,3 g
- Monityydyttymättömät	7,4 g
Hiilihydraatti	106 g56 E%
Proteiini	29 g15 E%
Kuitu	15 g
Suola	1,9 g

ATERIA / 1 ANNOS:

Ruissiikavuoka	150 g
Keitetyt perunat	150 g
Lanttu-porkkanalisäke	50 g
Kukkakaali-herne-kurkkusalaatti	70 g
Tyrnimarjapiimähyytelö	100 g
Rasvaton maito	2 dl
Vähäsuolainen ruisleipä	2 pientä siivua
Margariini, 60 %	1 tl = 5 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	3087 kJ / 738 kcal
Rasva	20 g25 E%
- Tyydyttyneet	6,1 g8,1 E%
- Kertatyydyttymättömät	6,8 g
- Monityydyttymättömät	5,1 g
Hiilihydraatti	97 g53 E%
Proteiini	47 g26 E%
Kuitu	13,5 g
Suola	1,9 g

LANTTUKANAPATA **G** **L**

5,000 kg	täysjyväreisiä
0,350 l	öljyä
1,800 kg	sipuliloikoja
3,600 kg	lanttulohkoja
1,800 kg	porkkanalohkoja
0,700 kg	sellerikuutioita
0,180 kg	vähäsuolaista kanaliemijauhetta
15,000 l	vettä
0,073 kg	suolaa
	basilikkaa tai siiankärsämöä
0,360 kg	siirappia
6,000 kg	viilokkipaloiteltua kypsää kanaa

1. Kuullota riisi öljyssä.
2. Lisää kasvikset ja hauduta hetki.
3. Lisää vesi, kanaliemijauhe, siirappi ja mausteet. Anna hautua kypsäksi. Lisää lopuksi kanapalat. Tarkista maku.

OMENAINEN PUNAKAALISALAATTI **G** **L**

5,000 kg	punakaalia
1,200 kg	maustekurkkua
1,200 kg	omenaa
0,030 kg	sitruunamehutiivistettä
0,050 kg	sokeria

1. Raasta punakaali. Kuutioi maustekurkut.
2. Kuutio omenat sokeroidun sitruunamehun joukkoon.
3. Yhdistä aineet.

VAAHDOTETTU PUOLUKKAHERKKU **L**

4,800 l	vettä
1,000 kg	ruisjauhoja
3,000 kg	puolukoita
1,100 kg	sokeria
0,073 kg	vanilliinisokeria

1. Kuumenna vesi kiehuvaan ja kaada se yleiskoneen kulhoon. Käynnistä kone pienellä teholla ja lisää ruisjauhot vähitellen.
2. Jatka vatkaamista 30-45 min. Huom! Älä säikähdä vähäistä määrää aluksi! Seoksen tilavuus moninkertaistuu vaahdotettaessa.
3. Soseuta pakastepuolukat ja mausta sokereilla.
4. Lisää survos vesi-ruisjauhoseokseen ja jatka vatkaamista kunnes seos on kuohkeaa.

RUISSIIKAVUOKA

10,000 kg	siikafileitä
0,250 kg	sitruunamehutiivistettä
0,075 kg	suolaa
0,010 kg	jauhettua valkopippuria
1,500 kg	ruislimppua
0,250 l	ruokaöljyä
0,025 kg	suolaa
0,400 kg	timjamia tai kauden yrtejä luonnosta
2,000 l	kevytmaitoa
2,400 kg	kananmunia
1,200 kg	ruohosipulia
0,025 kg	suolaa
0,025 kg	jauhettua valkopippuria

1. Mausta kalafileet sitruunamehulla, suolalla ja pippurilla.
2. Murena ruisleipä hienoksi ja paista se öljyssä. Anna jäähtyä hetken ja mausta suolalla, timjamilla tai luonnonyrteillä.
3. Asettele puolet kalafileistä vuolan pohjalle ja nostele leipätäyte päälle.
4. Sekoita maito, munat ja mausteet. Kaada seos kalojen päälle. Paista 180 asteessa noin 1/2 tuntia.

LANTTU-PORKKANALISÄKE **G** **L**

2,500 kg	lanttulohkoja
2,500 kg	porkkanalohkoja
0,500 kg	siirappia
0,020 kg	suolaa
0,100 l	ruokaöljyä

1. Laita ainekset uunivuokaan ja sekoita.
2. Paista yhdistelmäunissa kypsäksi.

KUKKAKAALI-HERNE-KURKKUSALAATTI **G** **L**

3,000 kg	kukkakaalia
2,000 kg	herneitä
2,000 kg	tuorekurkkua
0,100 kg	tilliä

1. Viipaloi kukkakaali ja suikaloi kurkku.
2. Yhdistä ja sekoita ainekset keskenään.

TYRNI-MARJA-PIIMÄHYYTELÖ **G**

1,200 l	vispicreme, 20 %
7,000 l	rasvatonta piimää
0,800 kg	sokeria
0,900 kg	tyrnimarjoja
0,092 kg (46 kpl)	liivatelehtiä

1. Vatkaa creme vaahdoksi.
2. Liota liivatelehtiä kylmässä vedessä ja sulata ne tiikkaseen kuumaa tyrnimehua.
3. Sekoita kaikki ainekset vatattuun kermaan. Kaada seos annoskuluihin ja anna hyhtyä.

ATERIA / 1 ANNOS:

Sienikiusaus.....	300 g
Bataatti-maissi-papulisäke	50 g
Kaali-puolukkasalaatti	75 g
Sinappinen salaatinkestike.....	10 g
Vadelma-punaherukkahyytelö.....	120 g
Rasvaton maito	2 dl
Vähäsuolainen ruisleipä	2 pientä siivua
Margariini, 60 %	1 tl = 5 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	3044 kJ / 727 kcal
Rasva	24 g30 E%
- Tyydyttyneet	6,6 g8,2 E%
- Kertatyydyttymättömät	9,4 g
- Monityydyttymättömät	5,6 g
Hiilihydraatti	112 g63 E%
Proteiini.....	22 g12 E%
Kuitu	17,2 g
Suola	1,7 g

SIENIKIUSAUS **G**

15,000 kg	perunasuikaleita
7,000 kg	sienikuutioita
1,800 kg	sipulikuutioita
6,000 kg	suikalekasviksia
2,000 kg	porkkanasuikaleita
7,000 l	ruokacreme, 15 %
0,055 kg	suolaa
0,450 kg	vähäsuolaista kasvislientä
0,014 kg	jauhettua mustapippuria
0,028 kg	jauhettua valkopippuria

1. Jaa perunat, sienet ja kasvikset GN-vuokiin.
2. Sekoita mausteet ruokacremen joukkoon ja jaa seos vuokiin.
3. Paista yhdistelmäunissa 175 asteessa noin tunti.

BATAATTI-MAISSI-PAPU **G L**

0,100 kg	öljyä
2,200 kg	bataattia
1,600 kg	minimaissia
1,000 kg	vihreitä papuja

1. Leikkaa bataatti kuutioiksi.
2. Paahda kuutiot voidellussa vuoassa.
3. Lisää sekaan maissi ja pavut.

KAALI-PUOLUKKASALAATTI **G L**

4,500 kg	valkokaalia
2,500 kg	puolukkaa
0,500 kg	sokeria

Raasta kaali ja lisää joukkoon hieman sulaneet, sokeroidut puolukat.

METSÄVADELMA-PUNAHERUKKAHYYTELÖ **G L**

4,200 l	vettä
1,400 kg	sokeria
0,200 kg	sitruunamehutiivistettä
0,120 kg	sitruslikööriä
0,085 kg (n. 42 kpl)	liivatelehtiä
3,600 kg	metsävadelmia
2,400 kg	punaherukoita

1. Keitä sokeriliemi, lisää kuumaan liemeen liotetut liivatelehdet ja mausta sitruunamehulla ja likööriillä.
2. Laita jäiset marjat annoskuluihin ja kaada sokeriliemi päälle. Anna hyytyä.

ATERIA / 1 ANNOS:

Nokkos-kasvispastavuoka	250 g
Hunajapaprikat	50 g
Kaali-mustaherukkasalaatti	60 g
Ranskalainen salaatinkestike.....	2 tl = 10 g
Puolukkasmoothie.....	150 g
Rasvaton maito	2 dl
Vähäsuolainen ruisrouheleipä, 2 pientä siivua	
Margariini, 60 %	1 tl = 5 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	3340 kJ / 798 kcal
Rasva	28 g32 E%
- Tyydyttyneet	5,2 g5,9 E%
- Kertatyydyttymättömät	9,6 g
- Monityydyttymättömät	7,7 g
Hiilihydraatti	110 g56 E%
Proteiini.....	30 g16 E%
Kuitu	14,8 g
Suola	1,7 g

NOKKOS-KASVISPASTAVUOKA

Kastike:	
11,000 l	vettä
1,000 kg	sulatejuustoa
0,006 kg	jauhettua valkopippuria
0,400 kg	vähäsuolaista kasvisliemijauhetta
2,200 kg	nokkosta
0,090 kg	suolaa
0,700 kg	puolikarkeitä vehnä jauhoja
1,500 l	vettä
1,000 kg	sipulikuutioita
2,000 kg	porkkanakuutioita
2,000 kg	kesäkurpitsakuutioita
2,000 kg	lanttukuutioita
0,800 kg	palsternakkasuikaleita

4,000 kg	makaronia
4,500 l	vettä
1,000 kg	juustoraastetta

1. Laita pataan vesi ja sulatejuusto. Kuumenna. Mausta ja lisää nokkonen.
2. Saosta kastike vehnä jauho-vesiseoksella.
3. Lisää esikypsennetyt/pakastekasvikset kastikkeeseen. Kuumenna ja tarkista maku.
4. Keitä pasta vedessä. Sekoita se kastikkeen joukkoon.
5. Jaa GN-vuokiin. Ripottele päälle juustoraastetta.
6. Kypsennä yhdistelmäunissa 175 asteessa noin 1/2 tuntia.

HUNAJAPAPRIKAT **G L**

7,000 kg	punaisia paprikoita
0,150 l	rypsiöljyä
0,150 kg	hunajaa
0,030 kg	suolaa
	yrttejä, esim. kuivattua koivua

1. Pilko paprikat suurehkoiksi paloiksi.
2. Laita uunivuokaan ja lisää joukkoon öljy, hunaja ja suola.
3. Kypsennä paprikat uunissa sopivan kypsäksi.
4. Koristele kuivatulla koivulla.

KAALI-MUSTAHERUKKASALAATTI **G L**

4,000 kg	valkokaalia
2,000 kg	mustaherukkaa
	koristeeksi mustaherukanlehtiä

PUOLUKKASMOOTHIE

0,700 kg	kaurahiutaleita tai kaurajauhoja
3,400 kg	puolukoita
5,400 l	rasvatonta maustamatonta jogurtia
2,700 l	vaniljakasvirasvajäätelöä
0,250 kg	sokeria

1. Jauha kaurahiutaleet karkeaksi jauhoksi tehosekoittimella tai käytä kaurajauhoja.
2. Yhdistä kaikki aineet ja sekoita tasaiseksi tehosekoittimella.
3. Tarjoile juoma laseista kylmänä.

ATERIA / 1 ANNOS:

Kahden kalan keitto	400 g
Paprika-hernevihersalaatti	100 g
Sinappinen salaatin kastike	10 g
Mustaherukka-jogurtivanukas	150 g
Rasvaton maito	2 dl
Vähäsuolainen ruisleipä.....	2 pientä siivua
Margariini, 60 %	1 tl = 5 g

KAHDEN KALAN KEITTO **G L**

0,250 l	rypsiöljyä
0,600 kg	sipulikuutioita
0,800 kg	tomaattipyreeä
20,000 l	vettä
0,400 kg	vähäsuolaista kalaliemijauhetta
3,000 kg	kuorittuja porkkanoita
0,250 kg	purjosipulia
0,250 kg	selleriä kuorittuna
0,500 kg	palsternakkaa
0,900 kg	tomaattimurskaa
9,000 kg	kuorittuja perunoita
3,000 kg	kirjolohta kuutioina
2,750 kg	seitiä fileenä
0,250 kg	ruohosipulia
0,050 kg	valkosipulijauhetta
0,030 kg	kuivattua siänkärsämöä

1. Freesaa sipulikuutiot ja tomaattipyree padan pohjalla.
2. Lisää pataan vesi ja kalaliemijauhe.
3. Lisää kasviskuutiot ja kiehauta.
4. Lisää perunakuutiot ja keitä melkein kypsäksi.
5. Lisää kalakuutiot kypsennyksen loppuvaiheessa. Mausta keitto.

PAPRIKA-HERNEVIHERSALAATTI **G L**

6,000 kg	jäävuorisalaattia
2,000 kg	punaista paprikaa
2,000 kg	herneitä

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	2740 kJ / 655 kcal
Rasva	19 g 26 E%
- Tyydyttyneet	3,7 g 5,1 E%
- Kertatyydyttymättömät	7,2 g
- Monityydyttymättömät	5,8 g
Hiilihydraatti	93 g 58 E%
Proteiini.....	32 g 20 E%
Kuitu	13,2 g
Suola	2,1 g

MUSTAHERUKKA-JOGURTIVANUKAS **G**

5,000 kg	mustaherukoita
2,000 kg	sokeria
0,800 l	vettä
0,200 kg (n. 95 kpl)	liivatelehtiä
7,000 kg	rasvatonta maustamatonta jogurttia

1. Soseuta herukat. Lisää vesi ja sokeri.
2. Kuohkeuta jogurtti ja mustaherukkaseos tehosekoittimessa
3. Lisää kylmässä vedessä liotetut, kuumaan mehutilkkaan sulatetut liivateet, sekoita ja annostele.

ATERIA / 1 ANNOS:

Tomaattinen basilikakuha	170 g
Minttu-uuniperunat	120 g
Pinaatti-valkosipulikastike	1 dl
Raastesinfonia	80 g
Marinoitu karhunvatukka-	
metsävadelmasalaatti	120 g
Rasvaton maito	2 dl
Hiivaleipä	2 pientä siivua
Margariini, 35 %	1 tl = 5 g

TOMAATTINEN BASILIKAKUHA **G L**

15,000 kg	kuhafilleetä
5,000 kg	tomaattimurskaa
0,013 kg	kuivattua basilikaa
0,100 kg	suolaa

1. Laita kuhafilleet voideltuihin GN 1/1-uunivuokiin hiukan lomittain. Ripottele suola tasaisesti fileiden pinnalle.
2. Sekoita kuivattu basilika tomaattimurskan joukkoon ja levitä seos tasaisesti fileiden päälle.
3. Paista kiertoilmauunissa 170 asteessa n. 20 min.

MINTTU-UUNIPERUNAT **G L**

13,000 kg	sous vide -perunalohkoja
0,012 kg	minttua
0,400 l	rypsiöljyä
0,020 kg	lipstikkaa

1. Laita perunat GN 1/1-vuokiin.
2. Sekoita perunoiden joukkoon tasaisesti öljy, kuivattu minttu ja lipstikka.
3. Kypsennä perunat kiertoilmauunissa 200 asteessa n. 10–15 min, kunnes ne ovat saaneet kauniin värin.

NOKKOS-VALKOSIPULIKASTIKE

0,750 kg	laktoositonta margariinia
0,700 kg	puolikarkeitä vehnä jauhoja
10,000 l	kevytmaitoa
1,000 kg	nokkosta
0,050 kg	valkosipulia
0,050 kg	suolaa
0,003 kg	jauhettua valkopippuria

1. Sulata rasva padassa. Lisää jauhot ja sekoita tasaiseksi tahnaksi.
2. Lisää maito aluksi vähitellen koko ajan sekoittaen. Kun kastike on tasaista, lisää loput maidosta.

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	3366 kJ / 805 kcal
Rasva	22 g 25 E%
- Tyydyttyneet	4,2 g 5 E%
- Kertatyydyttymättömät	5,8 g
- Monityydyttymättömät	5,9 g
Hiilihydraatti	99 g 50 E%
Proteiini.....	50 g 25 E%
Kuitu.....	11,5 g
Suola	2,0 g

3. Lisää nokkonen ja sekoita kunnes nokkonen on tasaisesti kastikkeessa. Keitä noin 10 min, kunnes kastike on saostunut kunnolla.
4. Lisää kastikkeeseen mausteet sekä valkosipuli. Hauduta vähän aikaa, jotta kastike ehtii maustua.

RAASTESINFONIA **G L**

3,400 kg	kaalia
3,400 kg	porkkanaa
1,200 kg	tuorekurkkua
0,150 kg	tuoretta persiljaa tai poimulehteä

1. Puhdista kasvikset.
2. Raasta kaali ja porkkana vihannesleikkurilla karkeaksi raasteeksi.
3. Suikaloi kurkku ja hienonna persilja tai poimulehti.
4. Sekoita ainekset keskenään.

MARINOITU KARHUNVATUKKA-METSÄVADELMA SALAATTI **G**

5,000 kg	metsävadelmia
5,000 kg	karhunvatukoita
0,700 l	kuusenkerkkäsiirappia
1,500 l	vaniljakastiketta
0,060 kg	fariinisokeria

1. Sekoita marjat keskenään ja lisää siirappi. Sekoita hyvin.
2. Anna maustua kylmässä n. 2 tuntia.
3. Vaahdota vaniljakastike ja mausta fariinisokerilla.
4. Jaa marjat annoskuhloihin. Annostele niiden päälle vaniljavaahtoa.

ATERIA / 1 ANNOS:

Maitohorsma-jauhelihakastike	170 g
Keitetyt perunat	100 g
Paprika-sipulilisäke	60 g
Lakeuden sienisalaatti	75 g
Mustikka-piimähyytelö.....	100 g
Rasvaton maito	2 dl
Ruisleipä	2 pientä siivua
Margariini, 35 %	1 tl = 5 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	2644 kJ / 632 kcal
Rasva	13 g..... 18 E%
- Tyydyttyneet	4,1 g..... 6 E%
- Kertatyydyttymättömät	4,6 g
- Monityydyttymättömät	2,2 g
Hiilihydraatti	87 g..... 56 E%
Proteiini.....	41 g..... 26 E%
Kuitu	9,3 g
Suola	1,8 g

MAITOHORSMA-JAUHELIIHAKASTIKE **L**

1,500 kg	sipulia
9,000 kg	jauhelihaa
0,750 kg	puolikarkeita vehnä jauhoja
10,000 l	vettä
0,100 kg	suolaa
0,017 kg	jauhettua mustapippuria
0,015 kg	kastikkeenruskistajaa
0,050 kg	maitohorsmaa kuivattuna

1. Kuori ja hienonna sipuli.
2. Ruskista jauheliha ja sipuli padassa.
3. Tee suurus lisäämällä jauhot pieneen osaan kylmää vettä. Lisää loput vedestä ja mausteet pataan.
4. Kuumenna kiehuvaan ja lisää suurus. Kypsennä kastiketta n. 15 min.

PAPRIKA-SIPULILISÄKE **G L**

3,000 kg	sipulia
3,000 kg	punaista paprikkaa
0,200 l	rypsiöljyä

1. Kuori ja lohko sipulit. Poista paprikasta kannat ja paloittele isoiksi paloiksi.
2. Freesaa ainekset kypsäksi paistinpannalla tai yhdistelmäunissa.

LAKEUDEN SALAATTI **G L**

3,000 kg	jäävuorisalaattia
2,000 kg	tuorekurkkua
1,200 kg	retiisiä
1,200 kg	marinoituja metsäsieniä
0,050 kg	koivunlehtiä hienonnettuna

1. Suikaloi salaatti ja kurkku. Viipaloi retiisit ja murskaa koivunlehti.
2. Kokoa salaatti kerroksittain ja laita viipaloidut marinoituid metsäsienet liemineen päälle.

MUSTIKKA-PIIMÄHYYTELO **G**

7,500 l	piimää
2,000 kg	maustamatonta tuorejuustoa
1,500 kg	sokeria
0,034 kg	vaniljasokeria
0,120 kg	mustikkajauhetta
0,080 kg (n. 40 kpl)	liivatelehtiä

1. Sekoita keskenään piimä, tuorejuusto, sokerit ja mustikkajauhe.
2. Liota liivatelehtiä kylmässä vedessä ohjeen mukaan. Kiehauta 3 dl vettä kattilassa ja lisää joukkoon puristetut liivatelehdet.
3. Kaada liivateseos muiden raaka-aineiden joukkoon ja sekoita hyvin.
4. Jaa massa n. 1 l vetoisiin hyytelövuokiin tai voit jakaa massan annosmaljoihin. Anna hyytyä yön yli. Kumoa ja leikkaa viipaleiksi.

ATERIA / 1 ANNOS:

Sienikuorrutettu puutarhurin murekepihvi.....	130 g
Nokkosmuusi.....	2 dl
Mustikkasalaatti	70 g
Mansikka-lakkakiisseli.....	1 dl
Rasvaton maito	2 dl
Maustelimppu.....	2 pientä siivua
Margariini, 35%	1 tl = 5 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	2617 kJ / 625 kcal
Rasva	13 g..... 20 E%
- Tyydyttyneet	5,2 g..... 8 E%
- Kertatyydyttymättömät	3 g
- Monityydyttymättömät	2,2 g
Hiilihydraatti	98 g..... 64 E%
Proteiini.....	24 g..... 16 E%
Kuitu	8,8 g
Suola	1,3 g

SIENIKUORRUTETTU PUUTARHURIN MUREKEPIHVI

3,000 kg	lanttuja
0,700 kg	sipulia
6,000 kg	sous vide -porkkanasose
1,600 kg (26 kpl)	kananmunaa
0,400 kg	korppujauhoja
0,010 kg	yrttimausteseosta
0,005 kg	pippurisekoitusta
0,050 kg	ruokasuolaa
1,800 kg	kantarelleja
2,000 kg	maustamatonta tuorejuustoa
0,400 kg	juustoraasteseosta

1. Kuori lantut ja raasta ohueksi raasteeksi. Kuori ja hienonna sipulit.
2. Sekoita lanturaaste ja sipulit porkkanasoseen joukkoon.
3. Lisää munat, korppujauhot ja mausteet.
4. Muotoile massasta pihvejä, jotka ovat painoltaan n. 70 g.
5. Hienonna kantarellit ja sekoita ne tuorejuuston joukkoon.
6. Paista pihvejä kiertoilmaunissa n. 20 min.
7. Levitä puolikypsien pihvien päälle kantarellilevitettä niin että pihvin pinta peittyy. Ripottele päälle juustoraastetta. Kypsennä pihvejä vielä n. 10 min.

NOKKOSMUUSI **G**

15,000 kg	perunaa kuorittuna
4,500 l	kevytmaitoa
0,030 kg	kuivattua nokkosta TAI
0,300 kg	pakastennokkosrouhetta
0,250 kg	margariinia
0,070 kg	suolaa

1. Keitä perunat kypsäksi. Kaada vesi pois.
2. Kiehauta maito ja nokkosrouhe.
3. Soseuta perunat yleiskoneella. Lisää joukkoon kuuma nokkosmaito, margariini ja suola. Vatkaa kuohkeaksi.

MUSTIKKASALAATTI **G L**

0,800 kg	tammenlehtisalaattia
0,800 kg	ruukkasalaattia
1,400 kg	tuorekurkkua
1,400 kg	tomaattia
1,400 kg	kotimaisia omenoita
1,200 kg	mustikkaa

1. Suikaloi salaatinlehdet. Kuutioi kurkku ja lohko tomaatit.
2. Sekoita raaka-aineet keskenään ja lisää joukkoon kerroksittain tuoreet tai jäiset mustikat.

MANSIKKA-LAKKAKIISSELI **G L**

1,500 l	mansikkamehua
6,000 l	vettä
0,100 kg	sokeria
0,350 kg	perunajauhoja
0,700 l	vettä
2,500 kg	lakkoja

1. Kuumenna padassa vesi, mehu ja sokeri.
2. Suurusta veteen sekoitetuilla perunajauhoilla.
3. Lisää kiisselpohjaan lakat. Tarjoa jäädytettynä.

ATERIA / 1 ANNOS:

Kaali-kalakeitto.....	350 g
Juusto-kasvissalaatti.....	70 g
Puolukkainen omenapiiras.....	75 g
Rasvaton maito.....	2 dl
Kauraleipä.....	2 pientä viipaleita
Margariini, 35 %.....	1 tl = 5 g

KAALI-KALAKEITTO **G L**

5,000 kg.....	kuorittuja perunoita
3,500 kg.....	porkkanaa
0,900 kg.....	palsternakkaa
0,900 kg.....	sipulia
20,000 l.....	vettä
0,180 l.....	sitruunamehua
0,009 kg.....	kokonaisia mustapippureita
0,030 kg.....	merisuolaa
0,200 kg.....	vähäsuolaista kasvisliemijauhetta
0,018 kg.....	kuivattua persiljaa
1,500 kg.....	savoijinkaalia
7,000 kg.....	lohifileettä
0,300 kg.....	hienonnettua pakastenoikkosta TAI
0,030 kg.....	kuivattua nokkosta

- Kuutioi perunat, palsternakka ja porkkana. Hienonna purjosipuli.
- Kuumenna vesi ja lisää kasvisliemijauhe ja muut mausteet.
- Lisää kasvikset kypsytysjärjestyksessä ja kypsennä n. 15 min.
- Lisää kuutioitu savoijinkaali ja kypsennä n. 10 min.
- Lisää kuutioitu kala ja kiehauta kunnes kala on kypsää.

JUUSTO-KASVISSALAATTI **G**

3,000 kg.....	jääsalaattia
0,200 kg.....	poimulehteä
2,000 kg.....	paprikaa
1,000 kg.....	yrttijuustoa
1,000 kg.....	herneenversoja

- Puhdista kasvikset.
- Revi salaatti, hienonna poimulehti ja leikkaa paprika kuutioiksi. Leikkaa herneenversot pienemmiksi. Kuutioi juusto.
- Sekoita ainekset keskenään.

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia.....	2916 kJ / 697 kcal
Rasva.....	25 g..... 33 E%
- Tyydyttyneet.....	9,3 g..... 12 E%
- Kertatyydyttymättömät.....	5,5 g
- Monityydyttymättömät.....	4,2 g
Hiilihydraatti.....	77 g..... 45 E%
Proteiini.....	38 g..... 22 E%
Kuitu.....	6,9 g
Suola.....	2,0 g

PUOLUKKAINEN OMENAPIIRAS

0,800 kg.....	margariinia
0,700 kg.....	sokeria
0,500 kg (n. 8 kpl).....	kananmunia
0,018 kg.....	leivinjauhetta
1,400 kg.....	puolikarkeita vehnä jauhoja

Täyte:

0,800 kg.....	puolukkaa
0,800 kg.....	omenalohkoja, pakaste
2,000 kg.....	maitorahkaa
1,000 l.....	vähälaktoosista kevytkermaa
0,240 kg (4 kpl).....	kananmunia
0,400 kg.....	sokeria
0,024 kg (4 rkl).....	kanelia

- Vaahdota margariini ja sokeri. Lisää kananmunat yksitellen.
- Lisää jauho-leivinjauheseos hyvin sekoittaen.
- Levitä taikina leivinpaperilla vuorattuihin GN 1/1-vuokiin (4 kpl).
- Levitä omena-puolukkaseos tasaisesti pohjien päälle.
- Sekoita maitorahka, munat ja kerma keskenään. Mausta sokerilla ja kanelilla. Levitä seos tasaisesti pohjien päälle.
- Kypsennä kiertoilmuunissa 180 asteessa n. 25 min.
- Leikkaa kypsä jäähtynyt piirakka annospaloihin. Yhdestä GN 1/1-vuoasta tulee n. 28 palaa.

ATERIA / 1 ANNOS:

Marinoitu possu.....	120 g
Punajuuri-omenakastike.....	1 dl
Peruna-porkkanalisäke.....	100 g
Vihreävuoka.....	70 g
Pirteä puolukkasalaatti.....	60 g
Hunajainen herukka herkkä.....	125 g
Rasvaton maito.....	2 dl
Perunalimppu.....	40 g
Margariini, 35 %.....	1 tl = 5 g

MARINOITU POSSU **G L**

14,000 kg.....	sian ulkofilettä
Marinadi:	
0,600 kg.....	sinappia
2,500 l.....	rypsiöljyä
2,000 l.....	valkoviinietikkaa
0,300 l.....	kuusenkerkkäsiirappia
1,000 kg.....	pakastesipulia, hakattuna
0,100 kg.....	suolaa
0,015 kg.....	mustapippurirouhetta
0,015 kg.....	lipstikkaa

- Marinoi possun fileitä marinadissa yön yli.
- Pyyhi ylimääräinen marinadi pois lihan pinnalta.
- Paista 150 asteessa n. 40-50 min, kunnes sisälämpötila on 75 astetta. Leikkaa jäähtynyt liha viipaleiksi.

PUNAJUURI-OMENAKASTIKE **G L**

6,000 l.....	vettä
0,500 kg.....	pakastesipuli hakattuna
3,500 kg.....	sous vide -punajuurikuutioita
0,200 kg.....	tummaa lihafondia
1,500 kg.....	omenasosetta
0,700 l.....	vettä
0,300 kg.....	maissitärkkelystä
0,050 kg.....	kastikkeenruskistajaa
0,004 kg.....	timjamia
0,040 kg.....	suolaa

- Kypsennä hienonnettua sipulia vedessä n. 5 min.
- Lisää punajuurikuutiot, omenasose ja lihafondi. Sekoita hyvin ja kuumenna kiehuvaaksi. Lisää mausteet.
- Sekoita maissitärkkelys ja vesi keskenään. Suurusta kastike ja kypsennä.
- Lisää kastikkeen ruskistajaa värin saamiseksi.

PERUNA-PORKKANALISÄKE **G L**

8,500 kg.....	sous vide -perunaviipaleita
3,500 kg.....	sous vide -porkkanaviipaleita
0,500 l.....	rypsiöljyä
0,050 kg.....	suolaa
0,005 kg.....	rakuunaa TAI
0,010 kg.....	kuivattua leivinpapertta

0,010 kg..... kuivattua leivinpapertta

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia.....	3220 kJ / 770 kcal
Rasva.....	30 g..... 35 E%
- Tyydyttyneet.....	4,2 g..... 5 E%
- Kertatyydyttymättömät.....	7,5 g
- Monityydyttymättömät.....	5,1 g
Hiilihydraatti.....	72 g..... 38 E%
Proteiini.....	51 g..... 27 E%
Kuitu.....	6,9 g
Suola.....	1,6 g

- Sekoita peruna- ja porkkanaviipaleet keskenään.
- Lisää öljy, mausteet ja sekoita hyvin.
- Kypsennä GN 1/1-vuoassa 150 asteessa n. 15-20 min.

VIHREÄVUOKA **G L**

2,300 kg.....	vihreää paprikaa
2,300 kg.....	kesäkurpitsaa
1,600 kg.....	pakastettuja herneitä
1,500 kg.....	pakastesipulia hakattuna
0,010 kg.....	yrttiseosta tai kuivattua siiankärsämöä

- Suikaloi paprikat ja leikkaa kesäkurpitsa vihannesleikkurilla n. 3 mm:n paksuisiksi viipaleiksi.
- Lisää herne, sipuli ja mausteet.

PIRTEÄ PUOLUKKASALAATTI **G L**

1,600 kg.....	tuorekurkkua
1,000 kg.....	keräkaalia
3,000 kg.....	jääsalaattia
0,300 l.....	puolukkamehua
0,100 kg.....	persiljaa
0,600 kg.....	puolukkaa

- Puhdista kasvikset.
- Suikaloi kurkut ja salaattit.
- Raasta kaali ja hienonna persilja.
- Sekoita kaikki ainekset hyvin keskenään.
- Lisää puolukat salaattiin, sekoita ja kaada laimennettu puolukkamehu päälle.

HUNAJAINEN HERUKKAHERKKU **G**

4,000 l.....	kevytvispikermaa
5,000 kg.....	maitorahkaa
2,000 kg.....	mustaherukoita
1,500 kg.....	mustaherukkahilloa
0,700 kg.....	hunajaa

- Vaahdota kerma ja lisää rahka.
- Mausta herukkahillolla, herukoilla ja hunajalla.
- Lisää sokeria tarvittaessa.

ATERIA / 1 ANNOS:

Suppilovahvero-sinihomejuustokeitto	300 g
Saunapalvi-tuorejuustolevite	25 g
Karpalo-mustaherukkaunelma	100 g
Rasvaton maito	2 dl
Porkkanainen hiivaleipä	2 pientä siivua
Margariini, 35 %	1 tl = 5 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	2626 kJ / 628 kcal
Rasva	16 g 23 E%
- Tyydyttyneet	2,5 g 4 E%
- Kertatyydyttymättömät	2,1 g
- Monitydyttymättömät	1,3 g
Hiilihydraatti	92 g 59 E%
Proteiini	28 g 18 E%
Kuitu	5,6 g
Suola	2,1 g

SUPPILOVAHVERO-SINIHOMEJUUSTOKEITTO **G**

5,500 kg	suppilovahveroita
1,800 kg	sipulia
1,800 kg	punasipulia
1,300 kg	purjua
0,300 l	rypsiöljyä
18,000 l	vettä
0,600 kg	maissitärkkelystä
3,000 l	kevytkermaa
1,500 kg	sinihomejuustoa
0,150 kg	vähäsuolaista kasvisliemijauhetta
0,009 kg	meiramia

1. Kuori ja hienonna sipulit.
2. Hienonna suppilovahverot.
3. Freesaa sipulit ja suppilovahverot öljyssä padassa.
4. Lisää vesi, kasvisliemijauhe ja kypsennä n. 5-10 min.
5. Sekoita maissitärkkelys osaan kylmää vettä ja suurusta keitto. Kuumenna keitto kiehuvaaksi.
6. Lisää kevytkerma, sinihomejuusto muruna ja meirami. Kuumenna keitto ja tarkista maku.

SAUNAPALVI-TUOREJUUSTOLEVITE **G**

0,900 kg	saunapalvikinkkua
1,400 kg	maustamatonta tuorejuustoa
0,050 l	rypsiöljyä
0,050 l	vettä
0,020 kg	timjamia

1. Leikkaa kinkku pieniksi kuutioiksi.
2. Notkista tuorejuusto tarvittaessa vedellä ja öljyllä.
3. Lisää timjami ja saunapalvi. Sekoita.

KARPALO-MUSTAHERUKKAUNELMA

2,200 kg	vetopohjaa
0,080 kg (40 kpl)	liivatelehtiä
2,500 l	vaniljakastiketta
0,020 kg	mustaherukkajauhetta
1,500 kg	mustaherukkahyytelöä
1,500 kg	mustaherukoita
2,500 l	karpalomehua

1. Laita vetopohjat (4 kpl) GN 1/1-vuokiiin leivinpaperin päälle.
2. Laita liivatelehdet kylmään veteen pehmenemään.
3. Vatkaa vaahdotuva vaniljakastike, lisää joukkoon mustaherukkahyytelö ja -jauhe.
4. Lämmitä karpalomehua ja liota siihen liivatelehdet. Sekoita seos varovasti vaahdon sekaan.
5. Kaada vaahdot tasaisesti vetopohjien päälle. Ripottele mustaherukoita vaahdon päälle.
6. Anna jähmettyä kylmiössä pari tuntia tai seuraavaan päivään. Voit valmistaa mustaherukatortun myös edellisenä päivänä. Jaa torttu 4x7 paloihin.

ATERIA / 1 ANNOS:

Luolamiehen lohikiusaus	300 g
Lämmin kasvishöystö	50 g
Värikäs kaalisalaatti	70 g
Tyrnikiisseli	100 g
Rasvaton maito	2 dl
Ruisleipää	2 pientä siivua
Margariinia, 35 %	1 tl = 5 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	3167 kJ / 757 kcal
Rasva	24 g 29 E%
- Tyydyttyneet	4 g 5 E%
- Kertatyydyttymättömät	5,2 g
- Monitydyttymättömät	3,1 g
Hiilihydraatti	96 g 51 E%
Proteiini	38 g 20 E%
Kuitu	11,7 g
Suola	2,0 g

LUOLAMIEHEN LOHIKUSAUS **G**

2,500 kg	kypsytettyä yrttijuustoa
0,200 kg	tuoretta tilliä
5,000 kg	kirjolohta
12,000 kg	sous vide -perunalohkot
6,000 kg	sous vide -juuressekoitus
0,015 kg	jauhetta mustapippuria
0,090 kg	suolaa
8,500 l	kevytkermaa
0,200 kg	hienonnettua maitohorsmaa

1. Raasta juusto ja hienonna tilli.
2. Leikkaa lohi paloiksi.
3. Voitele GN 1/1-vuoat (5kpl) öljyllä ja levitä puolet perunoista vuokien pohjalle.
4. Lisää juuressekoitukset, lohialat ja puolet juustoraasteesta perunoiden päälle. Ripottele puolet mausteista raaka-aineiden päälle.
5. Levitä loput perunat, mausteet ja juustoraaste. Lisää kerma.
6. Paista uunissa 175 asteessa n. 30 min.

LÄMMIN KASVISHÖYSTÖ **G L**

2,000 kg	punaista paprikaa
1,500 kg	kesäkurpitsaa
1,500 kg	minimaissia
0,250 l	rypsiöljyä
0,020 kg	suolaa

1. Poista paprikasta siemenet ja suikaloi paprikat. Viipaloi kesäkurpitsat.
2. Kuullota kaikki kasvikset paistinpannulla.
3. Mausta suolalla.

VÄRIKÄS KAALISALAATTI **G L**

2,000 kg	punakaalia
2,500 kg	keräkaalia
1,500 kg	tuorekurkkua
1,000 kg	pakasteherneitä
0,200 kg	hienonnettua poimulehteä

1. Raasta kaali ja suikaloi kurkku. Sulata herneet.
2. Sekoita ainekset keskenään.

TYRNIKIISSELI **G L**

7,500 l	vettä
0,450 kg	perunajauhoja
1,300 kg	sokeria
1,500 l	tyrnimehua

1. Valmista suuruste sekoittamalla perunajauhot n. 8 dl:aan kylmää vettä.
2. Kiehauta loput vedestä ja sokeri.
3. Suurusta kiisselpohja lisäämällä vesi-perunajauhoseos koko ajan sekoittaen. Lisää tyrnimehua. Tarkista maku.

ATERIA / 1 ANNOS:

Tomaattinen broilerikastike	200 g
Ohrasuurimot	200 g
Hunajamarinoitu porkkana-ruusukaali	75 g
Vihersalaatti	75 g
Mansikka-raparperivaaho	100 g
Rasvaton maito	2 dl
Maustelimpua	2 viipaletta
Margariini, 35 %	1 tl = 5 g

TOMAATTINEN BROILERIKASTIKE **G**

8,500 kg	broilerin fileesuikaletta
2,500 kg	tomaatteja
1,000 kg	pakastettuja omenalohkoja
1,000 kg	sieniä
0,120 kg	tuoretta ruohosipulia
0,350 l	rypsiöljyä
2,000 kg	tomaatti-basilikatuorejuustoa
0,900 kg	tomaattimurskaa
7,000 l	vettä
0,060 kg	suolaa
0,045 kg	aromisuolaa
0,030 kg	provencen-yrttimausteseoitusta
0,030 kg	paprikajauhetta
0,008 kg	mustapippurirouhetta
0,300 kg	maissitärkkelystä
0,600 l	vettä

1. Levitä broilerisuikaleita ohut kerros GN 1/1-vuokiin.
2. Kypsennä broilerisuikaleet kiertoilmaunissa 180 asteessa n. 15 min.
3. Lohko tomaatit ja hienonna ruohosipuli.
4. Freesaa tomaattilohkot ja omenakuutiot padassa.
5. Lisää tuorejuusto, tomaattimurska, vesi, mausteet ja kypsät broilerisuikaleet ja kuumenna kiehuvaaksi.
6. Suurusta tarvittaessa maissitärkkelysvesiseoksella ja kypsennä vielä 5 min.

OHRASUURIMOT **L**

6,000 kg	ohrasuurimoita
14,000 l	vettä
0,050 kg	suolaa

1. Mittaa kokonaiset ohrasuurimot, vesi ja suola GN 1/1-vuokaan.
2. Kypsennä painekeitokaapissa 1 bar 15 min tai höyrykeitolla yhdistelmäunissa.

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	3486 kJ / 830 kcal
Rasva	16 g 17 E%
- Tyydyttyneet	2,9 g 3 E%
- Kertatyydyttymättömät	3 g
- Monityydyttymättömät	2,9 g
Hiilihydraatti	25 g 61 E%
Proteiini	44 g 22 E%
Kuitu	10,5 g
Suola	1,6 g

HUNAJAMARINOITU PORKKANA-RUUSUKAALI **G L**

3,500 kg	kuorittuja porkkanoita
3,500 kg	ruusukaalia
1,500 kg	hunajaa

yrtejä, esim. kuivattua koivua tai poimulehteä

1. Paloittele porkkanat n. 1,5 cm:n lohkoiksi.
2. Laita porkkanapalat voideltuihin GN 1/1-vuokaan. Laita sekaan jäiset ruusukaalit.
3. Valuta hunajaa kasvien päälle ja mausta yrttisuoalalla.
4. Kypsennä kasvikset painekeitokaapissa 0,5 bar n. 8-10 min tai höyrykeitolla yhdistelmäunissa.

VIHERSALAATTI **G L**

1,500 kg	pakastepapuja
1,500 kg	lollo rosso -salaattia
1,500 kg	päärynää
1,500 kg	retiisiä
1,500 kg	keltaista paprikaa
0,300 kg	suikaloitua voikukanlehteä

1. Sulata pavut.
2. Puhdista salaatti ja muut raaka-aineet.
3. Suikaloi salaatti. Kuori ja suikaloi päärynät. Suikaloi paprikat. Pese ja viipaloi retiisit. Suikaloi voikukanlehdet.
4. Sekoita ainekset keskenään.

MANSIKKA-RAPARPERIVAAPHTO **G**

7,000 l	vaniljakastiketta
4,200 kg	mansikka-raparperihilloa
0,050 kg	liivatelehtiä
0,250 l	vettä

1. Vaahdota vaniljakastike. Lisää vaahtoon mansikka-raparperihillo.
2. Liota liivatelehtiä kylmässä vedessä ohjeen mukaan.
3. Kiehauta vesi kattilassa ja lisää joukkoon puristetut liivatelehdet.
4. Lisää liivate-vesiseos vaahdon joukkoon ja sekoita hyvin.
5. Jaa vaahdot annosmaljoihin ja jäädytä 2-4 tuntia. Tarioile vaahdot kylvänä.

ATERIA / 1 ANNOS:

Yrttinen jauhelihamureke	120 g
Tomaattikastike	1 dl
Peruna-kasvislisäke	250 g
Tuoresalaatti	70 g
Vadelmainen omenasmoothie	200 g
Rasvaton maito	2 dl
Kauraleipä	2 pientä siivua
Margariini, 35 %	1 tl = 5 g

YRTTINEN JAUHELIIHAMUREKE **L**

1,000 kg	korppujauhoja
2,200 l	vettä
1,000 kg	sipulia
0,050 l	rypsiöljyä
10,000 kg	jauhelihaa
0,050 kg	kuivattuja luonnonyrtejä TAI yrttimausteseosta
0,900 kg	(noin 15 kpl) kananmunia
0,070 kg	suolaa

1. Sekoita korppujauho ja vesi. Anna seoksen turvota.
2. Kuullota hienonnettu sipuli öljyssä paistinpannalla.
3. Lisää jauhelihan joukkoon kuullotetut sipulit, kananmunat, vesi-korppujauhoseos, yrttimauste ja suola. Sekoita ainekset yleiskoneella tasaiseksi massaksi.
4. Muotoile murekkeiksi ja kypsennä kiertoilmaunissa 180 asteessa n. 40 min.

TOMAATTIKASTIKE

0,200 kg	valkosipulia
0,100 l	rypsiöljyä
0,700 kg	tomaattipyreetä
2,000 kg	tomaattimurskaa
6,000 l	vettä
0,150 kg	tummaa lihafondia
0,010 kg	lipstikkaa
0,020 kg	suolaa
0,500 kg	puolikarkeitaa vehnä jauhoja
1,000 l	vettä
0,500 l	ruokakermaa

1. Hienonna valkosipuli ja freesaa öljyssä. Lisää tomaattipyree. Hauduta n. 3 min.
2. Lisää tomaattimurska, vesi, mausteet ja kuumenna kiehuvaaksi.
3. Suurusta vehnä jauho-vesiseoksella ja kypsennä 15 min.
4. Lisää kerma ja tarkista maku. Soseuta halutessasi sauvasekoittimella tasaiseksi.

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	3363 kJ / 800 kcal
Rasva	20 g 23 E%
- Tyydyttyneet	5,6 g 6 E%
- Kertatyydyttymättömät	5,5 g
- Monityydyttymättömät	2,1 g
Hiilihydraatti	104 g 53 E%
Proteiini	49 g 25 E%
Kuitu	10,6 g
Suola	1,9 g

PERUNA-KASVISLISÄKE **G L**

5,000 kg	oranssia paprikaa
4,000 kg	kesäkurpitsaa
2,000 kg	punasipulia
17,500 kg	sous vide -perunalohkoja
0,050 kg	suolaa
0,020 kg	paprikajauhetta
0,020 kg	provencen-yrttimausteseosta
0,009 kg	mustapippurirouhetta
0,150 l	oliiviöljyä

1. Lohko paprika, kesäkurpitsa ja sipuli reiluiksi lohkoiksi ja levitä GN 1/1-vuokiin.
2. Sekoita joukkoon mausteet ja öljy.
3. Kypsennä kiertoilmaunissa 180 asteessa n. 20 min. Lisää perunalohkot ja kypsennä vielä 10-15 min.

TUORESALAATTI **G L**

3,000 kg	jääsalaattia
2,000 kg	tuorekurkua
1,000 kg	keltaista paprikaa
0,500 kg	aurinkokuivattuja tomaatteja
0,100 kg	maitohorsmanlehteä
	puna-apilankukkia koristeeksi

1. Revi salaatti. Leikkaa kurkku pituussuunnassa puoliksi ja edelleen viipaleiksi. Leikkaa paprika ja aurinkokuivatut tomaatit kuutioiksi.
2. Sekoita kaikki raaka-aineet hyvin keskenään.

VADELMAINEN OMENASMOOTHIE **G**

10,000 l	maustamatonta jogurttia
4,000 l	kevytmaitoa
4,000 kg	omenasosetta
2,000 kg	metsävadelmia

1. Yhdistä raaka-aineet ja soseuta kuohkeaksi sauvasekoittimella.
2. Lisää sokeria tarvittaessa.

ATERIA / 1 ANNOS:

Kalainen sieni-spelttiwokki	300 g
Kukka- ja parsakaalisalaatti	100 g
Punajuuri-omenaraaste.....	70 g
Rukiinen raparperipaistos	120 g
Rasvaton maito	2 dl
Perunalimppu.....	2 viipaletta
Margariini, 35 %	1 tl = 5 g

KALAINEN SIENI-SPELTTIWOKKI **L**

4,500 l	vettä
2,250 kg	spelt-jyviä
11,000 kg	lohifileetä
7,500 kg	pakastettuja porkkanakuutioita
0,300 kg	rypsiöljyä
2,200 kg	punasipulia
1,500 kg	purjoviipaleita pakastettuna
4,250 kg	pakastettuja herneitä
1,750 kg	sienikuutioita
0,007 kg	mustapippurirouhetta
0,100 kg	suolaa
0,022 kg	yrttimausteseosta tai kuivattua nokkosta

- Kypsennä spelt-jyvät vedessä 1 bar paineessa noin 25 min.
- Lisää porkkanat ja kypsennä vielä n. 5 min.
- Viipaloi punasipuli ja purjo ohuiksi renkaiksi. Freesaa sipulit paistinpannulla. Lisää mukaan kuutioitu lohi, herneet ja sienet. Mausta. Lisää yrttiseos. Kypsennä.
- Laita raaka-aineet kerroksittain GN 1/1-vuokiin. Kuumenna kiertoilmauunissa.

KUKKA- JA PARSAKAALISALAATTI **G**

4,000 kg	parsakaalia
4,000 kg	kukkakaalia
0,750 kg	kypsytettyä yrttijuustoa
0,650 kg	sipulikuutioita
0,100 kg	hienonnettua koivunlehteä, maitohorsmaa tai poimulehteä
0,850 kg	kevyttä vähälaktoosista creme fraichea
1,000 kg	vähälaktoosista kermaviiliä
0,030 kg	aromisuolaa

- Höyrytä pars- ja kukkakaalit puolikypsiksi 0,5 bar paineessa n. 2 min.
- Jäähdytä kaalit jäähdytyskaapissa. Lisää juustokuutiot, sipuli ja hienonnetut luonnonyrtit.

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	3376 kJ / 800 kcal
Rasva	25 g 28 E%
- Tyydyttyneet	7,2 g 8 E%
- Kertatyydyttymättömät	7,3 g
- Monityydyttymättömät	7,2 g
Hiilihydraatti	95 g 48 E%
Proteiini.....	47 g 24 E%
Kuitu	14 g
Suola	1,8 g

- Sekoita kermaviili ja creme fraiche keskenään. Mausta aromisuolalla.
- Sekoita kastike muiden aineiden joukkoon.

PUNAJUURI-OMENARAASTE **G L**

5,000 kg	etikkapunajuuria
2,000 kg	omenaa

- Pese ja kuori omenat. Poista siemenkodat.
- Raasta omenat ja punajuuret karkeaksi raasteeksi.
- Sekoita ainekset keskenään.

RUKIINEN RARPERIPAISTOS

5,000 kg	raparperia
0,800 kg	ruishiutaleita
0,750 kg	grahamjauhoja
0,130 kg	karpalojauhetta
1,900 kg	sokeria
0,900 kg	margariinia
2,500 l	vaniljakastiketta
0,025 kg	sitruunamelissa

- Laita pakastetut raparperipalat voideltuihin GN 1/1-vuokiin (5kpl).
- Sekoita kuivat aineet keskenään. Lisää margariini ja nypi murumaiseksi seokseksi.
- Levitä seos tasaisesti vuokiin raparperipalojen päälle.
- Paista kiertoilmauunissa 180 asteessa n. 25 min.
- Leikkaa kypsä jäähtynyt piirakka annospaloihin. Yhdestä GN 1/1-vuoasta tulee 20 annosta.

Kastike:

- Vaahdota vaniljakastike
- Lisää kuivattu, hienonnettu sitruunamelissa ja anna maustua kylmässä n. 2 tuntia ennen tarjoilua.

ATERIA / 1 ANNOS:

Muikkugratiini	170 g
Nokkosperunamuusi	200 g
Punajuurisalaatti	100 g
Rasvaton maito	2 dl
Ruisleipä	2 pientä siivua
Margariini	1 tl = 5 g
Raparperi-mansikkakiisseli	160 g

MUIKKUGRATIINI **L**

2,000 kg	tomaattimurskaa
2,000 kg	sipulia
0,250 kg	sinappia
0,120 kg	mineraalisuolaa
14,000 kg	muikkufileitä
0,300 kg	korppujauhoja

- Lado muikut vuokaan. Ripottele päälle osa suolasta.
- Valmista tomaattimurskasta, sipulista ja sinapista kastike. Lisää loput suolasta kastikkeeseen.
- Kaada kastike muikkujen päälle, lisää korppujauhot.
- Paista uunissa.

NOKKOS-PERUNAMUUSI **G**

15,000 kg	kokonaisia perunoita kuorittuna
1,500 kg	pakastennokkosta TAI
0,170 kg	kuivattua nokkosta
0,100 kg	mineraalisuolaa
4,000 l	kevytmaitoa
0,500 l	rypsiöljyä

Valmista perunasose.

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	2728 kJ / 652kcal
Rasva	15 g 21 E%
- Tyydyttyneet	2,4 g 3 E%
- Kertatyydyttymättömät	6 g
- Monityydyttymättömät	5,3 g
Hiilihydraatti	84 g 52 E%
Proteiini.....	43 g 27 E%
Kuitu	9,7 g
Suola	1,5 g

PUNAJUURISALAATTI **G**

3,000 kg	säilykepunajuurisuikeleita
2,000 kg	suihaloitua keräkaalia
2,000 kg	omenakuutioita
1,000 kg	purjoa viipaleina
1,500 kg	raejuustoa
0,500 l	omenamehua

- Yhdistä kasvikset ja raejuusto.
- Mausta omenamehulla.

RAPARPERI-MANSIKKAKIISSELI **G L**

10,000 l	vettä
3,000 kg	raparperia
1,300 kg	sokeria
0,550 kg	perunajauhoja
0,800 l	vettä
2,000 kg	mansikoita

- Kypsennä raparperin palat keittämällä ne sokerivedessä.
- Saosta kiisselpohja. Jäähdytä ja kaada lasikulhoon.
- Tarjolle vietäessä levitä kiisselin päälle mansikkaviipaleita.

MARJAN KALKKUNAPÄIVÄ

Ohjeet 100 henkilölle.

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU, KUOPIO, Juho-Pekka Airaksinen, Anna-Mari Kaukoranta, Anssi Koponen, Hanna Kosonen, opettaja Sinikka Määttä

ATERIA / 1 ANNOS:

Kalkkunahöystö.....	250 g
Punajuurikiusaus.....	160 g
Nauris-appelsiini-karpalosalaatti.....	100 g
Ruisleipä.....	2 pientä siivua
Margariini.....	1 tl = 5 g
Rasvaton maito.....	2 dl
Mustikka-puolukkapiirakka.....	100 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia.....	2948 kJ / 705 kcal
Rasva.....	21 g..... 28 E%
- Tyydyttyneet.....	3 g..... 4 E%
- Kertatyydyttymättömät.....	9,1 g
- Monityydyttymättömät.....	7,4 g
Hiilihydraatti.....	84 g..... 48 E%
Proteiini.....	42 g..... 24 E%
Kuitu.....	12,7 g
Suola.....	1,6 g

KALKKUNAHÖYSTÖ **G L**

10,000 kg.....	kalkkunafileetä kuutioina
0,200 l.....	rypsiöljyä
0,070 kg.....	mineraalisuolaa
0,015 kg.....	mustapippuriouhetta
0,010 kg.....	tuoretta rosmariinia
1,000 kg.....	kuorittua juuriselleriä
1,500 kg.....	sipulia
3,000 kg.....	kuorittua porkkanaa
1,500 kg.....	suppilovahveroita
1,500 kg.....	purjoa
0,050 kg.....	kanaliemijauhetta
0,100 kg.....	hunajaa
2,000 l.....	vettä
0,200 l.....	sinappia
3,000 kg.....	espagnol-kastiketta

1. Paahda kalkkunakuutioita GN 1/1-65-vuoissa uunissa, 220 asteessa n. 6-10 min tai ruskista pannulla pienessä öljymäärässä. Mausta kuutiot.
2. Kuullota paloittelut juurekset ja sienet pienessä määrässä öljyä ja lisää ne kalkkunapaloille.
3. Sekoita sinappi, kanaliemijauhe, hunaja, vesi ja kastiketiiviste. Yhdistä ainekset.
4. Kypsennä miedossa uunin lämmössä (120 astetta), kunnes sisälämpötila on 75 astetta.

PUNAJUURIKIUSAUS **G**

6,000 kg.....	punajuurisuikaleita
6,000 kg.....	perunasuikaleita
2,000 kg.....	sipulia
2,000 kg.....	ananasta
1,000 kg.....	sinihomejuustomurua
0,010 kg.....	rouhittua mustapippuria
0,070 kg.....	mineraalisuolaa
0,200 l.....	rypsiöljyä
3,000 l.....	ruokakermaa

1. Kokoa raaka-aineet vuokaan ja sekoita. Kypsennä yhdistelmäsekoitella n. 4 tuntia 200 asteessa.

NAURIS-APPELSIINI-KARPALOSALAATTI **G L**

6,000 kg.....	naurista
3,000 kg.....	appelsiinia
1,000 kg.....	karpaloa TAI
0,500 kg.....	kuivattuja karpaloita

1. Raasta nauris. Kuutioi appelsiini.
2. Lisää karpalot. Jos käytät kuivattuja karpaloita, niin anna niiden tekeytyä vähän aikaa appelsiinipalojen joukossa.

MUSTIKKA-PUOLUKKAMURUPIIRAKKA

1,000 l.....	kevytmaitoa
0,150 kg.....	hiivaa
0,010 kg.....	mineraalisuolaa
0,300 kg.....	sokeria
0,250 kg.....	kananmunia
0,015 kg.....	kardemummaa
1,500 kg.....	vehnä jauhoja
0,300 kg.....	grahamjauhoja
0,300 l.....	rypsiöljyä
0,400 kg.....	sokeria
1,800 kg.....	metsämustikoita
0,900 kg.....	puolukoita
0,900 kg.....	sokeria
1,000 kg.....	grahamjauhoja
0,750 kg.....	juoksevaa margariinia
0,030 kg.....	vaniljasokeria

1. Tee pullataikina. Kohota sitä vähän aikaa ja kauli GN-pelli kokoisiksi ohuiksi levyiksi. Ohjeen taikinasta tulee kuusi pellillistä piirakkaa.
2. Sekoita marjat, sokeri ja perunajauhot keskenään ja levitä seos kaulittujen ja kohotettujen pullataikinoiden päälle.
3. Tee sokerista, jauhoista ja juoksevasta margariinista muruseos. Ripottele se piirakoille ja paista ne 180-200 asteella lämmössä, kunnes piirakka on kypsää (15-20 min).

METSÄNHENGEN EVÄSNYYTTI

Ohjeet 100 henkilölle.

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU, KUOPIO, Juho-Pekka Airaksinen, Anna-Mari Kaukoranta, Anssi Koponen, Hanna Kosonen, opettaja Sinikka Määttä

ATERIA / 1 ANNOS:

Metsäsieni-jauhelihakastike.....	200 g
Puikulaperunat.....	150 g
Porkkana-kesäkurpitsaraaste.....	100 g
Arktinen salaatinkestike.....	15 g
Puolukkasurvos.....	20 g
Ruisleipä.....	2 pientä siivua
Rasvaton maito.....	2 dl
Margariini.....	1 tl = 5 g
Uuniohrapuuro.....	150 g
Tyrni-appelsiinkeitto.....	125 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia.....	3053 kJ / 730 kcal
Rasva.....	24 g..... 30 E%
- Tyydyttyneet.....	5,2 g..... 6 E%
- Kertatyydyttymättömät.....	10,5 g
- Monityydyttymättömät.....	6,1 g
Hiilihydraatti.....	89 g..... 49 E%
Proteiini.....	37 g..... 20 E%
Kuitu.....	10,5 g
Suola.....	1,6 g

METSÄSIENI-JAUHELIIHAKASTIKE **L**

10,000 kg.....	naudan jauhelihaa
2,000 kg.....	sipulia
3,000 kg.....	metsäsienisäilykettä
0,200 l.....	rypsiöljyä
0,070 kg.....	mineraalisuolaa
0,015 kg.....	jauhettua valkopippuria
0,100 kg.....	valkosipulia
0,400 kg.....	puolikarkeitteja vehnä jauhoja
5,000 l.....	vettä
0,100 kg.....	lihaliemijauhetta
2,500 kg.....	tomaattimurskaa
0,010 kg.....	timjamia
0,100 kg.....	tuoretta basilikaa

1. Ruskista jauheliha, sipulit ja sienet keittopadassa.
2. Sekoita joukkoon mausteet (ei tuoreyrtejä) ja vehnä jauhot.
3. Lisää vesi, lihaliemijauhe ja tomaattimurska.
4. Lisää tuoreytit.

PORKKANA-KESÄKURPITSA-RAASTE **G L**

6,000 kg.....	kuorittuja porkkanoita
4,000 kg.....	kyssäkaalia
0,500 kg.....	tuoretta ruohosipulia

Raasta juurekset ja hienonna ruohosipuli. Yhdistä.

ARKTINEN SALAATINKASTIKE **G L**

0,800 l.....	rypsiöljyä
0,300 l.....	balsamiviinietikkaa
0,300 kg.....	tuoretta ruohosipulia
0,005 kg.....	mineraalisuolaa
0,020 kg.....	sokeria
0,020 kg.....	rouhittua mustapippuria

Sekoita ainekset keskenään.

UUNIOHRAPUURO

2,000 kg.....	rikottuja ohrasuurimoita
5,000 l.....	vettä
10,000 l.....	kevytmaitoa
0,210 l.....	rypsiöljyä
0,040 kg.....	mineraalisuolaa

Kypsennä uunipuurona tai keittopadassa.

TYRNI-APPELSIINIKEITTO **G L**

5,000 l.....	vettä
0,350 kg.....	perunajauhoja
0,800 kg.....	sokeria
6,000 l.....	appelsiinimehua
1,500 l.....	tyrnimarjamehua tai -sosetta
0,200 kg.....	pakastetyrnimarjoja

1. Lisää tyrniseos tai -mehu saostettuun ja jäähtyneeseen keittopohjaan. Tarkista maku.
2. Koristele tyrnimarjoilla.

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU, KUOPIO, Juho-Pekka Airaksinen, Anna-Mari Kaukoranta, Anssi Koponen, Hanna Kosonen, opettaja Sinikka Määttä

Ohjeet 100 henkilölle.

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU, KUOPIO, Juho-Pekka Airaksinen, Anna-Mari Kaukoranta, Anssi Koponen, Hanna Kosonen, opettaja Sinikka Määttä

Ohjeet 100 henkilölle.

ATERIA / 1 ANNOS:

Tomaattinen kalakeitto	300 g
Rucola-maitohorsma-fetasalaatti	100 g
Arktinen salaatinkestike	15 g
Ruisleipä	2 pientä siivua
Rasvaton maito	2 dl
Margariini	1 tl = 5 g
Omenavanukas	170 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	2740 kJ / 655 kcal
Rasva	21 g 30 E%
- Tyydyttyneet	2,6 g 4 E%
- Kertatyydyttymättömät	9,3 g
- Monityydyttymättömät	7,8 g
Hiilihydraatti	80 g 50 E%
Proteiini	34 g 21 E%
Kuitu	12,4 g
Suola	2,2 g

ATERIA / 1 ANNOS:

Munakoisoslasagne	290 g
Kanasalaatti	100 g
Ruisleipä	2 pientä siivua
Margariini	1 tl = 5 g
Rasvaton maito	2 dl
Panna Cotta Con Tuoreet Marjat	170 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	2200 kJ / 526 kcal
Rasva	18 g 31 E%
- Tyydyttyneet	7,9 g 14 E%
- Kertatyydyttymättömät	5,4 g
- Monityydyttymättömät	2,5 g
Hiilihydraatti	61 g 47 E%
Proteiini	28 g 22 E%
Kuitu	12,9 g
Suola	1,9 g

TOMAATTINEN KALAKEITTO **G L**

15,000 l	vettä
1,000 kg	tomaattipureeta
2,500 kg	tomaattimurskaa
0,120 kg	kalaliemijauhetta
0,015 kg	kokonaisia mustapippureita
0,100 kg	mineraalisuolaa
2,000 kg	kuorittuja porkkanoita
4,000 kg	kuorittuja perunoita
1,000 kg	purjoa
1,000 kg	fenkolia
0,200 kg	liotettuja kuivattuja sienä
0,150 kg	tuoretta siankärsämöä
1,000 kg	sipulia
0,300 kg	sitruunamehua
0,010 kg	kurkumajauhetta
0,200 kg	tuoretta persiljaa
8,000 kg	siikafileetä

KASTIKE **G**

0,100 kg	valkosipulia
0,600 kg	maustamatonta majoneesia
0,005 kg	kurkumajauhetta
0,200 l	vettä
0,100 kg	sitruunamehua

1. Valmista keiton liemi vedestä, tomaattipureesta ja -murskasta sekä kalaliemijauheesta.
2. Mausta mustapippurilla ja suolalla.
3. Lisää paloitellut kasvikset ja sienet. Anna kypsyä.
4. Lisää sitruunamehu, kurkuma ja tuore persilja sekä kalapalat, kun kasvikset alkavat olla kypsiä.
5. Sekoita majoneesiin mausteet ja ohenna vedellä. Tarjoa keiton lisäkkeenä.

RUCOLA-MAITOHORSMA-FETASALAATTI **G**

2,500 kg	rucolaa
1,000 kg	maitohorsmaa
1,500 kg	fetajuustokuutioita
0,800 kg	kivettömiä oliiveja
1,000 kg	punasipulia
2,000 kg	paprikkaa
1,000 kg	kurkkua

Valmista salaatti aineksista. Tarjoa arktisen salaatinkestikkeen kanssa. Ohje edellisellä sivulla.

OMENAVANUKAS

8,000 kg	omenoita
4,000 l	vettä
1,000 kg	sokeria
0,020 kg	kanelitankoa
4,500 kg	kokonaista ruisleipää
0,300 kg	juoksevaa margariinia

3,000 lmaitoa

1. Pese ja kuori omenat. Leikkaa ne palasiksi ja ota siemenkodat pois.
2. Keitä omenapalat vedessä sokerin ja kanelin kanssa, kunnes ne pehmenevät ja hajoavat soseeksi.
3. Hienonna leipä. Jauha kuiva leipä tehosekoittimessa.
4. Voitele uunivuoka ja jauhota se sokerilla.
5. Täytä vuoka kerroksittain hienonnetulla leivällä ja omenasoseella (3 kerrosta leipää, 2 kerrosta omenaa).
6. Laita päälle juoksevaa margariinia. Paista 180 asteessa noin puoli tuntia.
7. Tarjoa mieluiten lämpimänä maidon (tai vanilja-kastikkeen) kera.

MUNAKOISOLASAGNE **G**

0,200 l	rypsiöljyä
3,000 kg	sipulia
8,000 kg	tomaattimurskaa
0,500 kg	tuoretta basilikaa
0,300 kg	valkosipulimurskaa
0,015 kg	jauhettua mustapippuria
0,020 kg	siankärsämöä
0,150 kg	mineraalisuolaa
14,000 kg	munakoisoa
1,000 kg	emmental-juustoa
2,000 kg	mozzarella-juustoa viipaleina

1. Valmista kastike freesaamalla sipulit ja lisäämällä tomaattimurska sipulien joukkoon. Mausta.
2. Viipaloi munakoiset. Itketä niitä suolalla puoli tuntia tai paahda niitä hetki uunissa.
3. Kokoa lasagne vuokaan: tomaattikastike, munakoiso, mozzarella, emmental, tomaattikastike, munakoiso, mozzarella jne. Päälle juustoa.
4. Paista uunissa noin puoli tuntia.

KANASALAATTI **G L**

1,500 kg	broilerikuutioita
0,010 kg	mineraalisuolaa
0,500 kg	kevätsipulia tuoreena
0,500 kg	persikkaa tuoreena
0,500 kg	puolukkaa
1,000 kg	herneitä /sokeriherneen palkoja
1,000 kg	vihreitä papuja
1,000 kg	omenakuutioita
1,000 kg	jäävuorisalaattia suikaleena
1,000 kg	tuorekurkkua suikaleina

KASTIKE **G**

1,300 kg	maustamatonta jogurtia
0,100 l	oliiviöljyä
0,005 kg	mineraalisuolaa
0,010 kg	sokeria
0,100 kg	kuivattua puolukkaa
0,200 l	balsamiviinietikkaa

1. Sekoita salaatin ainekset keskenään.
2. Valmista jogurttipohjainen salaatinkestike.

PANNA COTTA CON TUOREET MARJAT **G**

5,000 l	kevytmaitoa
5,000 l	ruokakermaa
1,000 kg	sokeria
0,040 kg	vaniljatankoa
0,150 kg	liivatetta (8 liivatetta litralle nestettä)

2,000 kg	mansikoita
2,000 kg	metsävadelmia
1,500 kg	mustaherukoita
1,500 kg	punaherukoita

1. Keitä maitoa, kermaa, sokeria ja vaniljatankoa yhdessä 10 min ja sekoita joukkoon liotetut liivatteen.
2. Kaada seos kulhoihin ja hydytä. Tarjoa pannacotta tuoreiden marjojen kanssa.

NOKKOSUNELMA

Ohjeet 100 henkilölle.

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU, KUOPIO, Juho-Pekka Airaksinen, Anna-Mari Kaukoranta, Anssi Koponen, Hanna Kosonen, opettaja Sinikka Määttä

ATERIA / 1 ANNOS:

Nokkosuunikirjolohti	140 g
Juuresmuusi	190 g
Tomaatti-kurkkusalaatti	100 g
Ruisleipä	2 pientä siivua
Margariini	1 tl = 5 g
Rasvaton maito	2 dl
Puolukkavispipuuro	160 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	2590 kJ / 620 kcal
Rasva	21 g 31 E%
- Tyydyttyneet	4,7 g 7 E%
- Kertatyydyttymättömät	8,6 g
- Monityydyttymättömät	5 g
Hiilihydraatti	65 g 43 E%
Proteiini	40 g 26 E%
Kuitu	8,7 g
Suola	1,7 g

NOKKOS-UUNIKIRJOLOHI **G L**

14,000 kg	kirjolahifileitä paloina
0,100 kg	mineraalisuolaa
0,200 kg	kuivattua nokkosta
0,015 kg	jauhettua valkopippuria

- Asettele lohipalat vuokiin annospaloina á 140 g.
- Lisää päälle suola, pippuri ja kuivattu nokkonen. Paista 140 asteisessa uunissa, kunnes sisälämpötila on 65 astetta.

JUURESMUUSI **G**

4,000 kg	lanttukuutioita
7,000 kg	porkkanakuutioita
5,000 kg	perunaa kuutioina
4,000 l	kevytmaitoa, vähälaktoosista
0,100 kg	mineraalisuolaa
0,200 l	rypsiöljyä

Valmista juuresse perunasoseen tapaan.

TOMAATTI-KURKKUSALAATTI **G**

5,000 kg	tomaattia
3,000 kg	tuorekurkkua
0,500 kg	tuoretta ruohosipulia
1,500 kg	kevytkermaviiliä
0,200 kg	tuoretta tilliä
0,005 kg	mineraalisuolaa
0,010 kg	sokeria
0,003 kg	jauhettua mustapippuria
0,200 l	sitruunamehua

- Paloittele tomaatit ja kurkut. Hienonna ruohosipuli joukkoon.
- Sekoita kevytkermaviiliin joukkoon mausteet. Kaada kastike salaatin päälle. Nostelevasti.

PUOLUKKAVISPIPUURO **L**

10,000 l	vettä
2,500 kg	puolukoita
0,900 kg	sokeria
0,900 kg	mannasuurimoita
0,200 kg	kauraleseitä
0,100 kg	perunajauhoja
0,500 l	vettä
0,050 kg	vaniljasokeria
0,010 kg	mineraalisuolaa

kuivattuja puolukoita koristeeksi

- Lisää kiehuvaan veteen murskatut puolukat ja sokeri.
- Vispilöi mannasuurimot hyvin joukkoon.
- Pehmentääksesi puuron rakennetta sekoita joukkoon perunajauho, joka on sekoitettu kylmään veteen.
- Mausta vaniljalla ja suolalla
- Vaahdota jäähtynyt puuro. Koristele kuivatuilla puolukoilla.

TYRNI TOPAKKANA OMPULLE

Ohjeet 100 henkilölle.

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU, KUOPIO, Juho-Pekka Airaksinen, Anna-Mari Kaukoranta, Anssi Koponen, Hanna Kosonen, opettaja Sinikka Määttä

ATERIA / 1 ANNOS:

Broileria tyrnikastikkeessa	190 g
Punajuuririsotto	150 g
Retiisi-kukkakaalisalaatti	100 g
Ruisleipä	2 pientä siivua
Margariini	1 tl = 5 g
Rasvaton maito	2 dl
Kaurauuniomenat ja vaniljavaahto	130 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	3146 kJ / 752 kcal
Rasva	24 g 29 E%
- Tyydyttyneet	2,4 g 3 E%
- Kertatyydyttymättömät	11,5 g
- Monityydyttymättömät	7,5 g
Hiilihydraatti	87 g 47 E%
Proteiini	44 g 24 E%
Kuitu	11,3 g
Suola	1,9 g

BROILERIA TYRNIKASTIKKEESSA **G L**

12,000 kg	broilerin fileettä
0,015 kg	sitruunapippuria
0,080 kg	mineraalisuolaa
2,000 kg	purjoa
6,000 kg	kuorittua porkkanaa
2,000 kg	metsäsieniä
0,600 kg	tyrnipyrettä TAI
0,600 l	tyrnimehua
1,000 l	vettä
1,000 l	tomaattimehua
0,200 l	rypsiöljyä
0,150 kg	kanafondia
0,100 kg	tyrnihyttelöä

- Levitä GN-vuoan pohjalle vähän suola-sitruunapippuriseosta, lisää rintafileet ja mausta päältä.
- Paloittele porkkanat, purjo ja sienet. Kuullota pannulla ja laita ne vuokaan.
- Sekoita öljy, tyrnipyre tai -mehu, tyrnihyttelö, tomaattimehu, kanafondi ja tarvittaessa vähän vettä. Tarkista maku.
- Kaada seos broilereiden ja kasvien päälle. Kypsennä 120 asteissa, kunnes sisälämpötila on 75 astetta.

PUNAJUURIRISOTTO **G L**

1,500 kg	sipulia
3,000 kg	tuoreita punajuuria
4,000 kg	riisiä
0,200 l	rypsiöljyä
8,000 l	vettä
0,030 kg	mineraalisuolaa
0,100 kg	kanaliemijauhetta

- Hienonna sipuli ja raasta punajuuri.
- Kuumenna öljy kattilassa ja kuullota siinä sipuli, punajuuri ja riisi.
- Lisää kanaliemijauhe ja vesi kattilaan. Anna hautua kypsäksi.

RETIISI-KUKKAKAALISALAATTI **G L**

1,000 kg	retiisejä
2,000 kg	punasipulia
2,000 kg	kesäkurpitsaa
2,000 kg	kukkakaalia
1,000 kpl	Roman salaattia
0,300 kg	tuoretta ruohosipulia

KASTIKE **G L**

1,000 l	rypsiöljyä
0,400 l	balsamiviinietikkaa
0,200 l	vettä
0,200 l	limemehua
0,050 kg	sokeria
0,010 kg	mineraalisuolaa
0,003 kg	valkopippuria

- Huuhdo, valuta ja paloitele kasvikset.
- Valmista kastike ja sekoita salaatin joukkoon.

KAURAUUNIOMENAT

10,000 kg	omenaa
0,400 kg	juoksevaa margariinia
0,500 kg	kaurahiutaleita
0,600 kg	mustikkamysliä
0,200 kg	kauraleseitä
0,020 kg	kanelijauhetta
0,700 kg	fariinisokeria
0,200 l	kevytmaitoa
1,500 l	vaahdotettavaa vaniljakastiketta

- Lado puolikkaat omenat uuniin halkaistu pinta alaspäin.
- Sekoita muut ainekset kattilassa, kiehauta ja kaada seos omenien päälle.
- Paista uunissa 200 asteissa n. 15-20 min.
- Tarjota vaahdotetun vaniljakastikkeen kera.

ATERIA / 1 ANNOS:

Karpalo-sienihirvipata	190 g
Kasviskiusaus	160 g
Omena-kaalisalaatti	100 g
Ruisleipä	2 pientä siivua
Margariini	1 tl = 5 g
Rasvaton maito	2 dl
Mustikka-vadelmakiisseli	160 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	2597 kJ / 621 kcal
Rasva	21 g 30 E%
- Tyydyttyneet	3,4 g 5 E%
- Kertatyydyttymättömät	8,6 g
- Monitydyttymättömät	7,2 g
Hiilihydraatti	66 g 43 E%
Proteiini	39 g 26 E%
Kuitu	11,8 g
Suola	1,7 g

KARPALO-SIENIHIRVIPATA **G** **L**

12,000 kg	hirvipaistia
0,300 l	rypsiöljyä
0,100 kg	mineraalisuolaa
0,015 kg	mustapippuria
1,500 kg	punasipulia
2,000 kg	tuoreita herkkutatteja TAI
0,200 kg	kuivattuja herkkutatteja
0,020 kg	tuoretta timjamia
0,020 kg	tuoretta rosmariinia
0,750 l	valkoviiniä
3,000 kg	espagnol-kastike
2,000 l	vettä
(0,050 kg	maissitärkkelysjauhoa)
0,500 kg	karpaloita
0,200 kg	karpalohyytelöä
0,010 kg	karpalolikööriä
0,700 kg	sinihomejuustoa

1. Ruskista liha ja hienonnettu sipuli. Ripottele suola lihoille.
2. Paloittele ja esikypsennä sienet.
3. Lisää mausteet ja nesteet. Hauduta uunissa n. 120 asteessa tai keittopadassa.
4. Suurusta kastike halutessasi maissitärkkelyksellä.
5. Lisää sinihomejuusto, paseeratut karpalot, karpalohyytelö ja halutessasi karpalolikööriä.

KASVISKIUSAUS **G**

5,000 kg	perunaa
4,000 kg	porkkanaa
2,000 kg	palsternakkaa
1,000 kg	purjoa
2,000 kg	sipulia
1,000 kg	juuriselleriä
0,100 kg	mineraalisuolaa
0,015 kg	valkopippuria
0,050 kg	kirveliä
3,000 l	ruokakermaa

1. Lado kasvisuikaleet ja mausteet vuokiin. Lisää kerma.
2. Kypsennä yhdistelmäpaistolla (kosteaa/kuiva) tai kypsennä ensin noin 10 min höyrykypsennyksellä, lisää kuuma kermi ja kypsennä kuivapaistolla.

OMENA-KAALISALAATTI **G** **L**

3,000 kg	keräkaalia
2,000 kg	kukkakaalia
2,000 kg	punakaalia
1,000 kg	purjoa
2,000 kg	omenoita
0,200 kg	tuoretta kirveliä

Paloittele ainekset salaatiksi.

MUSTIKKA-METSÄVADELMAKIISSELI **G**

8,000 l	vettä
2,000 l	metsävadelmamehua
0,550 kg	perunajauhoja
0,900 kg	sokeria
4,000 kg	mustikoita
2,000 kg	metsävadelmia

(0,500 l

1. Yhdistä vesi, metsävadelmamehu ja sokeri. Kuumenna ja saosta.
2. Lisää tuoreet tai pakastetut mustikat ja metsävedelmat kiisselpohjaan.
3. Koristeeksi vaahdotettua vaniljakastiketta ja kuivattuja mustikoita.

ATERIA / 1 ANNOS:

Nokkoskeitto	300 g
Kinkku-pasta-kasvissalaatti	120 g
Arktinen salaatinkastike	15 g
Ruisleipä	2 pientä siivua
Margariini	1 tl = 5 g
Kevennetty marjasorssu	120 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	2462 kJ / 588 kcal
Rasva	18 g 28 E%
- Tyydyttyneet	4,2 g 7 E%
- Kertatyydyttymättömät	7,1 g
- Monitydyttymättömät	5 g
Hiilihydraatti	76 g 53 E%
Proteiini	28 g 20 E%
Kuitu	13,4 g
Suola	2,3 g

NOKKOSKEITTO **G**

18,000 l	vettä
7,000 kg	perunoita
1,500 kg	purjoa
1,500 kg	sipulia
1,000 kg	palsternakkaa
0,180 kg	kasvisliemijauhetta
3,000 kg	kevytsulatejuustoa (mineraalisuolaa)
1,800 kg	pakastennokkosta

1. Kypsennä kasvikset kasvisliemessä ja soseuta.
2. Sakeuta keitto juustolla vasta soseutuksen jälkeen.
3. Lisää nokkoset. Tarkista maku.

KINKKU-PASTA-KASVISSALAATTI **L**

1,000 kg	kauramakaronia vettä
0,010 kg	mineraalisuolaa
2,000 kg	kinkkua
2,000 kg	herneen palkoja
1,000 kg	punasipulia
1,500 kg	hunajamelonia
1,000 kg	keltaista paprikaa
1,000 kg	punaista paprikaa
1,000 kg	kurkkua
0,200 kg	persiljaa
0,500 kg	tuoretta ruohosipulia

1. Keitä tumma pasta. Yhdistä paloitetut salaattiainekset.
2. Tarjoa salaatin kanssa arktista salaatinkastiketta. Ohje sivulla 27.

KEVENNETTY MARJASORSSU

2,000 kg	maitorahkaa
0,400 l	rasvatonta maitoa
0,020 l	vaniljasokeria
1,500 l	kevytvispikermaa
0,700 kg	sokeria
6,000 kg	marjasekoitusta
1,500 kg	savolaista talkkunaa
0,100 kg	tyrnijauhetta

1. Ohenna maitorahka rasvattomalla maidolla.
2. Vaahdota kevytvispikerma. Yhdistä rahkaseos ja kermavaahto. Mausta vaniljalla ja sokerilla.
3. Yhdistä kaikki raaka-aineet TAI kokoa kerroksittain rahka-kermaseosta, marjoja ja talkkunaa.
4. Koristele marjoilla, talkkunalla ja tyrnijuheella.

KUHA HURMAA METSÄSIENET

Ohjeet 100 henkilölle.

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU, KUOPIO, Juho-Pekka Airaksinen, Anna-Mari Kaukoranta, Anssi Koponen, Hanna Kosonen, opettaja Sinikka Määttä

ATERIA / 1 ANNOS:

Höyrytetty kuha	130 g
Metsäsienikastike	130 g
Keitetyt perunat	125 g
Tomaatti-ruohosipulisalaatti	100 g
Arktinen salaattinkastike	15 g
Ruisleipä	2 pientä siivua
Margariini	1 tl = 5 g
Rasvaton maito	2 dl
Nokkosohukaiset	140 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	3156 kJ / 754 kcal
Rasva	26 g 32 E%
- Tyydyttyneet	3,8 g 5 E%
- Kertatyydyttymättömät	11,8 g
- Monityydyttymättömät	7,8 g
Hiilihydraatti	80 g 43 E%
Proteiini	47 g 25 E%
Kuitu	9,1 g
Suola	2,3 g

UUNISSA PAISTETTU KUHAFILE **G** **L**

13,000 kg	kuhafilettä
0,015 kg	jauhettua valkopippuria
0,200 kg	tuoretta tilliä
0,080 kg	mineraalisuolaa
0,700 kg	sitruunaa

Höyrytä maustetut annospalat, kunnes sisälämpötila on 65 astetta.

METSÄSIENIKASTIKE

0,400 l	rypsiöljyä
4,000 kg	tuoreita haapasieniä
2,000 kg	sipulia
0,500 kg	vehnäjäuhoja
7,000 l	kevytmaitoa
2,000 l	vettä
0,020 kg	kasvisliemijauhetta
0,015 kg	jauhettua mustapippuria
0,070 kg	mineraalisuolaa
0,200 kg	tuoretta persiljaa

1. Freesaa sipulit, sienet ja jauhot.
2. Lisää nesteet ja hauduta kypsäksi.
3. Lisää mausteet ja tarkista maku.

TOMAATTIRUOHOSIPULISALAATTI **G** **L**

6,000 kg	tomaatteja
2,000 kg	tuoretta ruohosipulia
2,000 kg	lollo rosso -salaattia

Tarjota arktisen salaattinkastikkeen kera. Ohje sivulla 27.

NOKKOSOHUKAISET JA MANSIKOITA

7,000 l	kevytmaitoa
0,300 kg	kauraleseitä
1,800 kg	vehnäjäuhoja
1,200 kg	kananmunia
0,030 kg	mineraalisuolaa
0,300 l	rypsiöljyä
0,200 kg	kuivattua nokkosta TAI
1,000 kg	pakastettua nokkosta

1,000 kg	mansikkahilloa
4,000 kg	mansikoita
0,500 l	kuusenkerkkäsiirappia

Tee ohukaistaikina. Tarjota valmiit ohukaiset mansikka-mansikkahilloseoksen ja kuusenkerkkäsiirapin kanssa.

POSSUN METSÄRETKI

Ohjeet 100 henkilölle.

ROVANIEMEN AMMATTIKORKEAKOULU, Anna-Liisa Tikkanen

ATERIA / 1 ANNOS:

Syyskesän suikalepata	120 g
Keitetyt perunat	100 g
Sienisalaatti	50 g
Marjahyvä	100 g
Tuorekurkku	50 g
Tomaatti	1 kpl = 70 g
Rasvaton maito	1,7 dl
Kokojyväleipä	2 pientä siivua
Margariini, 40 %	1 tl = 5 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	2274 kJ / 543 kcal
Rasva	18 g 30 E%
- Tyydyttyneet	4,8 g 8 E%
- Kertatyydyttymättömät	4,9 g
- Monityydyttymättömät	2,6 g
Hiilihydraatti	65 g 48 E%
Proteiini	30 g 22 E%
Kuitu	11,3 g
Suola	1,5 g

SYYSKESÄN SUIKALEPATA **L**

7,000 kg	porsaanlihasuikaleita
2,000 kg	sipulia
0,500 kg	naurista
0,800 kg	lanttua
0,800 kg	porkkanaa
0,500 kg	palsternakkaa
0,800 kg	valkokaalia
0,040 kg	valkosipulin kynttä
0,100 l	kuusenkerkkäsiirappia tai hunajaa
0,050 l	soijakastiketta mustapippuria
0,050 kg	suolaa
2,000 l	vettä
0,400 kg	vehnäjäuhoja

1. Suikaloi kasvikset.
2. Ruskista uunissa porsaanlihasuikaleet.
3. Yhdistä liha- ja kasvissuikaleet pataan ja purista joukkoon valkosipulin kynnet. Mausta seos.
4. Sekoita kylmän veden joukkoon vehnäjäuhot ja kaada seos ruoan joukkoon koko ajan sekoittaen. Anna kiehua miedolla lämmöllä 30 min.
5. Tarkista maku ja lisää tarvittaessa mausteita.

SIENISALAATTI **G**

2,000 kg	metsäsieniä
1,000 kg	omenakuutioita
1,000 kg	sipulia

KASTIKE

1,000 kg	kermaviiliä
1,000 dl	etikkaa
0,100 kg	sokeria
0,020 kg	sitruunapippuria
0,010 kg	mustapippuria

päälle hakattua persiljaa

1. Pilko metsäsienet ja sipuli.
2. Paloittele omenat pieniksi kuutioiksi.
3. Sekoita kastikkeen ainekset keskenään.
4. Lisää kastike sienten, sipulin ja omenoiden joukkoon.
5. Anna maustua kylmässä tunti. Tarkista maku.

MARJAHYVÄ

2,000 l	kevytvispikermaa
2,000 kg	maustamatonta kevyttuorejuustoa
2,000 l	rasvatonta piimää
0,800 kg	sokeria
1,000 l	ruisleseitä
1,600 kg	puolukkaa soseena

1. Vatkaa kevytvispikerma vaahdoksi.
2. Notkista tuorejuusto ja lisää kevytvispikerma tuorejuustoon.
3. Lisää piimä, sokeri, ruisleseeet ja puolukkasose.
4. Annostele jälkiruoka annosmaljoihin ja koristele tuoreilla marjoilla.

ROVANIEMEN AMMATTIKORKEAKOULU, Anna-Liisa Tikkanen

Ohjeet 100 henkilölle.

ROVANIEMEN AMMATTIKORKEAKOULU, Anna-Liisa Tikkanen

Ohjeet 100 henkilölle.

ATERIA / 1 ANNOS:

Rukiisen rapeat muikut	120 g
Keitetyt puikulaperunat	100 g
Juuresmosaiikki	100 g
Mustikkakiisseli	200 g
Rasvaton maito	1,7 dl
Saaristolaisleipä	2 pientä siivua
Margariini, 40 %	1 tl = 5 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	2640 kJ / 630 kcal
Rasva	23 g 33 E%
- Tyydyttyneet	6,2 g 9 E%
- Kertatyydyttymättömät	7,2 g
- Monityydyttymättömät	8,1 g
Hiilihydraatti	74 g 47 E%
Proteiini	30 g 19 E%
Kuitu	9,4 g
Suola	1,7 g

RUKIISEN RAPEAT MUIKUT

15,000 kg	perattuja muikkuja
0,120 kg	suolaa
0,004 kg	valkopippuria
0,004 kg	sitruunapippuria
0,004 kg	tilliä tai kuivattua nokkosta

Päälle:

4,000 l	kevytruokakermaa
4,000 l	hapankorppumuraa

- Laita muikut GN-vuokiin.
- Mausta kalat suolalla, valkopippurilla, sitruunapippurilla, tillillä tai nokkosella.
- Lisää ruokakerma.
- Ripottele hapankorppumuru muikkujen päälle.
- Kypsennä 200 asteessa 45 min.

JUURES MOSAIIKKI

2,000 kg	punajuuria
2,000 kg	naurista
2,000 kg	lanttua
2,000 kg	sipulia
2,000 kg	punasipulia
1,500 kg	purjoa
	kuivattua lipstikkaa
	ruokaöljyä

- Kuutio juurekset ja sipulit sekä pilko purjo.
- Sekoita ja laita GN- vuokaan.
- Kaada vähän ruokaöljyä joukkoon.
- Hauduta 180 asteessa 1,5 tuntia.

MUSTIKKAKIISSELI

6,000 kg	mustikoita TAI
0,700 kg	kuivattuja mustikoita
10,000 l	vettä
1,300 kg	sokeria
1,000 kg	perunajauhoja
	vettä

- Keitä vesi ja 1/3 mustikoita. Jos käytät kuivattuja mustikoita, niin laita koko määrä.
- Lisää sokeri ja suurusta kiisseli veteen sekoitetuilla perunajauhoilla.
- Lisää kiisselin joukkoon loput mustikat.
- Ripottele pinnalle kevyesti sokeria.

ATERIA / 1 ANNOS:

Kasviksilla täytetty lihamureke	120 g
Perunamuusi	200 g
Kaali-porkkanasalaatti	100 g
Mustaherukka-minttuvahto	70 g
Kevyesti sokeroitu puolukkasurvos	20 g
Rasvaton maito	1,7 dl
Ruisleipä	2 pientä siivua
Margariini, 40 %	1 tl = 5 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	3435 kJ / 821 kcal
Rasva	21 g 23 E%
- Tyydyttyneet	5,7 g 6 E%
- Kertatyydyttymättömät	7,4 g
- Monityydyttymättömät	6,3 g
Hiilihydraatti	118 g 57 E%
Proteiini	39 g 20 E%
Kuitu	13,6 g
Suola	3,3 g

KASVIKSILLA TÄYTETTY LIHAMUREKE

0,500 kg	korppujauhoja
2,000 l	kevytkermatai vettä
7,000 kg	jauhelihaa
3,000 kg	porojauhelihaa
1,500 kg	sipulia
0,800 kg (15 kpl)	munaa
0,100 kg (30 kpl)	valkosipulin kynttä
0,050 kg	suolaa
0,003 kg	maustepippuria
0,003 kg	viherpippuria
Täyte:	
0,800 kg	purjoa silputtuna
1,000 kg	porkkanaa
0,500 kg	palsternakkaa
0,500 kg	selleriä
	basilikkaa, persiljaa
	lipstikkaa, siiankärsämöä
	riipaus mustapippurirouhetta

- Anna korppujauhojen turvota kermassa tai vedessä noin 5 minuuttia.
- Lisää jauheliha, silputtu sipuli, valkosipulin kynnet, munat sekä mausteet. Sekoita mureke kiinteäksi.
- Halkaise purjo, huuhto ja leikkaa ohuiksi viipaleiksi. Raasta muut kasvikset.
- Pehmennä purjosilppu ja kasvikset pannulla tilkassa öljyä. Jäähdytä.
- Lisää joukkoon mausteet.
- Muotoile murekkeita, joiden sisälle on laitettu kasvistäytettä.
- Kypsennä 200 asteessa noin 1,5 tuntia.

PERUNAMUUSI

20,000 kg	puikulaperunaa
1,500 l	maitoa
	perunoiden keitinlientä
0,050 kg	suolaa

- Keitä perunoita noin 20–25 minuuttia.
- Kaada keitinvesi perunoista ja soseuta perunat.
- Lisää ruokakermaa ja perunoiden keitinlientä sekä suola.
- Sekoita perunamuusi tasaiseksi.

KAALI-PORKKANASALAATTI

6,000 kg	keräkaalia
2,000 kg	porkkanaa
2,000 kg	punakaalia

- Pilko metsäsienet ja sipuli.
- Paloittele omenat pieniksi kuutioiksi.
- Sekoita kastikkeen ainekset keskenään.
- Lisää kastike sienten, sipulin ja omenoiden joukkoon.
- Anna maustua kylmässä tunti. Tarkista maku.

KASTIKE

0,500 kg	sokeria
0,140 kg	fariinisokeria
0,700 l	omenaviinietikkaa
0,300 l	rypsiöljyä
0,060 kg	suolaa
	yrtejä

- Suikaloi kaalit ja raasta porkkanat.
- Kiehauta kastikkeen ainekset ja jäähdytä.
- Mausta suolalla ja yrteillä.
- Lisää kastike kaalin ja porkkanan joukkoon.
- Anna maustua kylmässä noin 1 tunti tai yön yli.

MUSTAHERUKKA-MINTTUVAHTO

3,000 kg	mustaherukoita ja metsävadelmia
3,000 kg	rahkaa
0,040 kg	tuoretta hienonnettua minttua
0,100 kg	vaniljasokeria
0,023 kg (15 kpl)	liivatelehtiä
0,800 kg	sokeria

- Anna liivatelehtien pehmetä vedessä 5–10 minuuttia.
- Hienonna tuoret tai pakastetut hieman sulaneet marjat sauvasekoittimella.
- Lisää marjat rahkan, mintun, vaniljasokerin ja sokerin joukkoon.
- Pusera liivatelehdistä vesi pois ja liota ne pienen vesimäärän joukkoon kuumentaan. Jäähdytä.
- Lisää marja-rahkaseokseen.
- Vatkaa kevyesti.
- Anna maustua kylmässä noin puoli tuntia ennen tarjoilua.

ATERIA / 1 ANNOS:

Metsäsieni-porkkanakeitto	200 g
Lohisalaatti	60 g
Raparperipiiras	70 g
Tomaatti	70 g
Rasvaton maito	1,7 dl
Kokojyväleipä	2 pientä siivua
Margariini, 40 %	1 tl = 5 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	2952 kJ / 705 kcal
Rasva	27 g 35 E%
- Tyydyttyneet	9 g 12 E%
- Kertatyydyttymättömät	9 g
- Monityydyttymättömät	4,7 g
Hiilihydraatti	88 g 50 E%
Proteiini	28 g 16 E%
Kuitu	12,3 g
Suola	2,3 g

METSÄSIENI-PORKKANAKEITTO

1,250 kg	sipulia
2,500 kg	metsäsieniä
1,200 kg	porkkanaa
0,010 kg	currya
10,000 l	vettä
1,000 kg	tummaa makaronia
0,120 kg	suolaa
0,003 kg	valkopippuria
	inkivääriä
0,500 l	tuoretta persiljaa
0,500 l	ruohosipulia
1,000 l	ruokakermaa

- Hienonna sipulit, sienet ja raasta porkkana.
- Anna sipulisilpun ja sienten pehmetä kattilassa koko ajan sekoittaen. Lisää joukkoon porkkanaraaste sekä curry ja jatka sekoittamista vielä hetki.
- Lisää vesi. Kun keitto kiehuu, kaada joukkoon makaronit.
- Mausta keitto ja anna sen kiehua hiljalleen 10-15 minuuttia. Lisää kerma.
- Tarkista keiton maku ja lisää tarvittaessa mausteita.
- Ennen tarjoilua lisää keittoon silputtua persiljaa ja ruohosipulia.

LOHISALAATTI **G** **L**

1,250 kg	graavilohta
0,500 kg	kylmäsavustettua lohta
1,250 kg	herne-maissi-paprikasekoitusta
1,000 kg	keitettyä kananmunaa
0,500 kg	purjosipulia
2,000 kg	jääsalaattia
	tuoretta ruohosipulia ja tilliä
	nokkosta

- Hienonna graavi- ja kylmäsavulohti.
- Lisää herne-maissi-paprikasekoitus, keitetyt, pilkotut kananmunat, viipaloitu purjo sekä pilkottu jääsalaatti.
- Sekoita ainekset kevyesti.
- Lisää salaatin pinnalle tuoretta ruohosipulia ja tilliä sekä kuivattua nokkosta.

RAPARPERIPIIRAS **L**

1,000 kg	margariinia
0,400 kg	sokeria
0,500 kg (10 kpl)	kananmunaa
1,500 kg	vehnä jauhoja
0,100 kg	puolukkajauhetta
0,030 kg	leivinjauhetta
Päälle:	
8,000 l	raparperipaloja
0,400 kg	sokeria
0,400 kg	sulatettua margariinia
0,500 kg	vehnäleseitä
0,040 kg	vaniljasokeria

- Vatkaa pehmeä margariini vaahdoksi.
- Lisää joukkoon munat vatkatun sekä vehnä jauho-leivinjauheseos sekoittaen.
- Levitä taikina GN-vuokan pohjalle.
- Ripotele päälle raparperit.
- Sekoita margariinisulan joukkoon vehnäleseet ja vaniljasokeria.
- Laita seos nokareina raparperien päälle ja levitä veitsellä tasaiseksi.
- Paista piiras uunin alimmalla ritilätasolla 20-25 minuuttia.

ATERIA / 1 ANNOS:

Kevennetty poronkärstys	120 g
Perunamuusi	200 g
Kevyesti sokeroitu puolukkasurvos	60 g
Keitetyt porkkanat	50 g
Suolakurkku	25 g
Punakaali-omenasalaatti	80 g
Mustikka-hillakiisseli	150 g
Rasvaton maito	1,7 dl
Väinönputkierieska	2 pientä siivua
Margariini, 40 %	1 tl = 5 g

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	3057 kJ / 730 kcal
Rasva	23 g 27 E%
- Tyydyttyneet	7,8 g 10 E%
- Kertatyydyttymättömät	7,2 g
- Monityydyttymättömät	5,1 g
Hiilihydraatti	96 g 55 E%
Proteiini	35 g 18 E%
Kuitu	12,7 g
Suola	3,4 g

KEVENNETTY PORONKÄRISTYS **G**

12,000 kg	poronkärstyslihaa
2,000 kg	metsäsienikuutioita TAI
0,200 kg	kuivattuja sieniä
1,000 kg	voita
4,000 l	vettä
0,100 kg	suolaa
1-2 rkl	katajanmarjoja

- Laita poronkärstysliha ja sipuli GN-vuokaan.
- Anna ruskistua uunissa noin puoli tuntia 200 asteessa. Sekoita välillä.
- Lisää voi, suola, sienet ja vesi. Jos käytät kuivattuja sieniä, niin anna niiden liota 2-3 tuntia veden joukossa ennen käyttöä.
- Anna poronkärstyslihan hautua uunissa 180 asteessa n. 1 tunti.
- Tarkista maku.

PERUNAMUUSI **G**

20,000 kg	puikulaperunaa
	vettä
0,750 l	kermaa
0,750 l	maitoa
	perunoiden keitinlientä
0,050 kg	suolaa

- Keitä perunoita noin 20-25 minuuttia.
- Kaada keitinvesi perunoista ja soseuta perunat.
- Lisää ruokakermaa ja perunoiden keitinlientä sekä suola.
- Sekoita perunamuusi tasaiseksi.

PUNAKAALI-OMENASALAATTI **G** **L**

6,000 kg	punakaalia
3,000 kg	omenaa

- Suikaloi punakaali.
- Kuori ja raasta omenat.
- Sekoita ainekset keskenään.

MUSTIKKA-HILLAKIISSELI **G** **L**

10,000 l	vettä
4,000 kg	hilloja (tai mustikoita ja hilloja)
0,500 kg	sokeria
0,500 kg	perunajauhoja
	vettä

- Tee suurus perunajauhoista ja osasta vettä.
- Kuumenna loput vesi-sokeriseoksesta ja mustikat.
- Suurusta.
- Lisää hillat kiisseliin.

ATERIA / 1 ANNOS:

Silakkalaatikko	200 g
Punajuurisalaatti	75 g
Puolukka-porkkanakiisseli.....	150 g
Rasvaton maito	1,7 dl
Tumma täysjyväleipä	2 pientä siivua
Margariini, 70 %	1 tl = 5 g

SILAKKALAATIKKO

8,000 kg	perunoita
2,000 kg	sipulia
5,000 kg	silakkafileitä
6,000 l	maitoa
0,300 kg	vehnäjauhoja
0,200 kg	suolaa
0,004 kg	jauhetta maustepippuria
Pinnalle korppujauhoja	

1. Viipaloi kuoritut perunat.
2. Paloittele silakkafileet.
3. Asettele vuokaan kerroksittain perunat ja silakkafileet niin, että päällimmäinen kerros on perunaviipaleista. Ripottele päälle perunajauhoja.
4. Sekoita maitoon suola, vehnäjauho ja mausteet.
5. Kypsennä uunissa 175 asteessa noin tunti.

PUNAJUURISALAATTI **G L**

3,500 kg	punajuurta
1,500 kg	porkkanaa
0,500 kg	palsternakkaa
1,000 kg	omenaa
1,000 kg	punasipulia

KASTIKE **G**

1,500 kg	maustamatonta jogurtia
	sinappia

1. Keitä punajuuret, porkkanat sekä palsternakka suolalla maustetussa vedessä.
2. Jäähdytä, kuori ja kuutioi pieniksi.
3. Kuori ja kuutioi omenat ja hienonna sipulit.
4. Sekoita ainekset tarjoilumaljaan.

Tarjoo kastike erikseen.

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	1876 kJ / 446 kcal
Rasva	7,6 g 15 E%
- Tyydyttyneet	1,5 g 3 E%
- Kertynydyttymättömät	2,2 g
- Monitydyttymättömät	2,9 g
Hiilihydraatti	67 g 60 E%
Proteiini.....	26 g 23 E%
Kuitu	12,1 g
Suola	2,2 g

PUOLUKKA-PORKKANAKIISSELI **G L**

8,500 l	vettä
4,000 kg	puolukkasurvosta
0,700 kg	sokeria
0,500 kg	perunajauhoja
2,000 kg	porkkanaa

1. Lisää puolukat kylmään veteen ja keitä mehuksi. Voit jättää marjojen kuoret siivilöimättä, jos haluat.
2. Mausta liemi sokerilla.
3. Saosta liemi kylmään veteen sekoitetulla perunajauholla.
4. Anna kiisselin kiehahtaa.
5. Lisää kuumaan kiisseliin hienoksi raastettu porkkana.
6. Kaada tarjoiluastiaan tai annosmaljoihin.
7. Koristele pienellä nokareella vatkattua kevytkerma-valmistetta.

ATERIA / 1 ANNOS:

Lammaskaalia	200 g
Keitetyt perunat	100 g
Marjarahkaunelma	100 g
Porkkanaraaste	100 g
Kevyesti sokeroitu puolukkasurvos.....	30 g
Rasvaton maito	1,7 dl
Ruisleipä	2 pientä siivua
Margariini, 70 %	1 tl = 5 g

LAMMASKAALI **G L**

10,000 kg	lampaan lapaa tai etuselkää
0,400 kg	öljyä
	vettä
0,040 kg	suolaa
0,005 kg	maustepippuria
0,003 kg	valkopippuria
10,000 kg	valkokaalia
2,200 kg	sipulia
1,500 kg	porkkanaa
0,002 kg	meiramia
0,150 l	kuusenkerkkäsiirappia

1. Leikkaa liha annospaloiksi ja ruskista ne kevyesti öljyssä.
2. Siirrä lihat kattilaan ja lisää kattilaan vettä niin, että lihat juuri ja juuri peittyvät. Lisää pippurit sekä suola ja anna lihojen kiehua hiljalleen kannen alla noin tunnin ajan.
3. Leikkaa kaali ja sipuli suikaleiksi sekä viipaloi porkkanat. Lisää kasvikset lihojen joukkoon ja anna ruoan kiehua hiljalleen haudutellen vielä noin kaksi tuntia. Sekoita välillä.
4. Kun kaikki ainekset ovat kypsiä, mausta ruoka meiramilla ja siirapilla.

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	3001 kJ / 717 kcal
Rasva	29 g 36 E%
- Tyydyttyneet	10,2 g 13 E%
- Kertynydyttymättömät	8,3 g
- Monitydyttymättömät	3,9 g
Hiilihydraatti	77 g 43 E%
Proteiini.....	37 g 21 E%
Kuitu	18,1 g
Suola	1,4 g

MARJARAHKAUNELMA **G**

3,300 kg	maitorahkaa
0,200 kg	fariinisokeria
0,020 kg	vaniljasokeria
0,003 kg	sitruunamehua
2,000 l	kevytvispikermää
1,000 l	kevytmaitoa
5,000 kg	mustaherukoita TAI
1,500 kg	mustaherukoita JA
1,500 kg	mustaherukkapyrettä

1. Lisää rahkaan sokerit ja sitruunamehu.
2. Vatkaa kerma vaahdoksi. Lisää rahkaseokseen.
3. Jaa seos annoskuiloihin. Koristele tuoreilla marjoilla.

ATERIA / 1 ANNOS:

Lapin juustoinen poropata.....	200 g
Keitetyt puikulaperunat	150 g
Kaali-omenaraaste	100 g
Hillanostalgia.....	75 g
Keitetyt naurislohkot.....	70 g
Sokeriton puolukkasurvos.....	2 rkl = 35 g
Tuorekurkku	25 g
Rasvaton maito	1,7 dl
Ohrarieska	2 pientä siivua
Margariini, 70 %	1 tl = 5 g

LAPIN JUUSTOINEN POROPATA

6,000 kg	poronkäristyslihaa (öljyä)
1,000 kg	sipulia
5,000 l	lihalientä
0,002 kg	maustepippuria
0,001 kg	valkopippuria
2,000 kg	porkkanaa
1,000 kg	hillosipulia
0,070 kg	siirappia
0,700 kg	vehnäjauhoja
1,500 l	kevytruoanvalmistuskermaa
1,000 kg	leipäjuustokuutioita

1. Ruskista poronkäristys uunissa.
2. Lisää pannulle hienonnetut sipulit ja paista, kunnes sipuli hieman pehmenee.
3. Lisää lihaliemi, pippurit, suikaloidut porkkanat, hillosipulit, siirappi ja vesitilkkaan sekoitetut vehnäjauhot.
4. Kuumenna sekoittaen ja anna kiehua kypsäksi eli noin 20 minuuttia.
5. Lisää loppuvaiheessa joukkoon kerma.
6. Kuutioi juusto ja lisää pataan. Ripottele päälle persiljaa.

KAALI-OMENARAASTE **G** **L**

7,000 kg	valkokaalia ohuina suikaleina
3,000 kg	omenaa raasteena

1. Suikaloi valkokaali ja raasta omenat.
2. Sekoita ainekset keskenään. Tarjoa kastike erikseen.

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ ANNOSTA KOHDEN:

Energia	2984 kJ / 713 kcal
Rasva	30 g 38 E%
- Tyydyttyneet	6,3 g 8 E%
- Kertatyydyttymättömät	6,9 g
- Monityydyttymättömät	5,6 g
Hiilihydraatti	78 g 44 E%
Proteiini.....	32 g 18 E%
Kuitu	10,3 g
Suola	1,4 g

HILLANOSTALGIA **G**

1,000 kg (20 kpl) ..	munia
0,500 kg	sokeria
0,045 kg (30 kpl) ..	liivatelehteä
2,000 l	hillamehua
2,000 kg	hilloja soseutettuna
2,000 l	kevytvispikermaa
0,020 kg	vaniljasokeria sitruunamelissaa koristeluun

1. Vatkaa munat ja sokeri kuohkeaksi vaahdoksi.
2. Liota liivateet kylmässä noin 5 min ja laita ne kiehuvaan mehuun.
3. Vatkaa kerma vaahdoksi ja mausta sokerilla ja vaniljasokerilla.
4. Yhdistä kaikki ainekset ja jaa jälkiruokakulhoihin. Hyydytä viileässä.

KAARNIKKA-PIHLAJANMARJA-SÄMPYLÄT 24 kpl

0,500 l	vettä, maitoa, piimää tai jogurttia
0,120 kg	kauraleseitä tai lesesekoitusta
0,110 kg	ruisjauhoja
0,050 kg	hiivaa
0,005 kg	suolaa
0,070 kg	mallassiirappia
0,560-0,700 kg	hiivaleipä- tai sämpyläjauhoja
0,050 kg	variksenmarjoja
0,050 kg	pakastettuja pihlajanmarjoja
0,041 kg	rypsiöljyä

1. Vatkaa leseet ja ruisjauhot nesteen joukkoon ja anna seoksen turvota.
2. Lämmitä seos mikrossa kädenlämpöiseksi. Liuota sekaan hiiva.
3. Lisää suola, mallassiirappi ja lopuksi jauhot vähitellen. Alusta taikina pehmeän kimmoisaksi. Lisää kokonaiset tai murskatut marjat ja öljy alustuksen loppuvaiheessa.
4. Kohota taikinaa n. 20-30 min.
5. Vaivaa taikinaa jauhotetulla pöydällä ja leivo tangoiksi. Paloittele sämpylöiksi.
6. Nosta sämpylät leivinpaperin päälle uunipellille ja kohota vielä n. 20 min.
7. Paista 225 asteessa 12-13 min.

Lähde: Kati Nappa, Simo Moisio. Metsän makuja. Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2005.

YRTTINEN KEVYTTLEVITE **G** 100 annosta, á 13 g = vajaa 1 rkl

0,400 kg	kevytleivitettä
0,400 kg	maitorahkaa
0,400 kg	kevytruoajoukkoa
0,040 kg	hienonnettua ruohosipulia
0,040 kg	hienonnettua persiljaa
0,040 kg	valkosipulin murskattua kynttä
0,020 kg	kuivattuja luonnonyrtejä esim. mesiangervoa, poimulehteä, siankärsämöä TAI viherjauhetta
0,008 kg	sokeria

Sekoita kaikki ainekset keskenään. Huom! Jos käytät tuoreita luonnonyrtejä, niin laita niitä saman verran kuin persiljaa ja ruohosipulia.

VANILJA-VÄINÖNPUTKIKASTIKE **G** 100 annosta, á 60 g

6,000 l	kevytvaniljajogurttia
0,100 kg	kuivattua murskattua väinönputkea

Valmista jälkiruokakastike sekoittamalla ainekset keskenään. Tarjoa esimerkiksi marjojen kanssa.

SÄMPYLÄT 100 kpl, á 60 g **L**

2,000 l	vettä
0,120 kg	hiivaa
0,100 kg	siirappia
0,040 kg	suolaa
3,000 kg	sämpyläjauhoja
0,150 l	rypsiöljyä
0,250 kg	auringonkukansiemeniä
0,250 kg	kuorittuja porkkanoita

Pinnalle	
0,250 kg	auringonkukansiemeniä
0,250 kg	seesaminsiemeniä

1. Alusta taikinaan hyvä sitko.
2. Sämpylöihin saat vaihtelua esim. lisäämällä taikinaan nokosen siemeniä, auringonkukansiemeniä, seesaminsiemeniä, pellavansiemeniä, nokkosrouhetta, juuresraastetta, ruis- tai kauraleseitä, ruisrouhetta, vehnänalkioita, 7-viljanjauhoja, esikypsennettyjä jyvää, juustoa tai oliivinpaloja.
3. Jos haluat pintaan siemeniä, leseitä tms., niin kasta leivotut sämpylät veteen ja sen jälkeen siemen-seokseen. Kohota ja paista.

Lähde: Savonian ammattikorkeakoulu. Sinikka Määttä.

RAVINTOSISÄLTÖ YHTÄ SÄMPYLÄÄ KOHDEN:

Energia	706 kJ / 169 kcal
Rasva	6,1 g 33 E%
- Tyydyttyneet	0,7 g
- Kertatyydyttymättömät	1,9 g
- Monityydyttymättömät	2,9 g
Hiilihydraatti	22 g 53 E%
Proteiini.....	6 g 14 E%
Kuitu	1,3 g
Suola	0,6 g

KUUSENKERKKÄKARPALOT **G** **L** 100 annosta, á 90 g

5,000 kg	karpaloita
4,000 kg	kuusenkerkkäsiirappia

Annostele karpalot jälkiruokamaljoihin. Valuta päälle kuusenkerkkäsiirappia.

Luonnontuotejalosteita on jo melko mukavasti saatavana ammattikeittiöille suunnatuissa sk-pakkauksissa. Pakastetut marjat ja marjasekoitukset sekä hillot ja mehut ovat olleet ammattikeittiöiden arkipäivää jo todella kauan. Terveystieteiden ominaisuuksien vuoksi marjat olisivat paras käyttää sellaisenaan. Asiakkaat odottavat kuitenkin uusia makunautintoja ja toisaalta vanhoja perinteisiä makuelämyksiä. Marjojen käytön monipuolistamiseksi useat suomalaiset jalostajat ovat kehitelleet tuotteita myös ammattikeittiöiden valikoimiin. Näitä ovat mm. marjapureet, -soseet, -mysliit, -puurojauheet ja -etikat. "Uusia vanhoja" tuotteita ovat kuivatut marjat ja marjajauheet. Perinteisiin mehuihin ja hilloihin on tullut persoonallisia yhdistelmiä mm. variksenmarjan ja pihlajanmarjan käyttö sekä kasvien ja marjojen yhdistelmät esimerkiksi puolukka-sipuli.

Nokkonen trendiksi

Nokkosesta on tulossa trendiyrtti; eikä vain yrtti. Sitä voi käyttää maustamisen lisäksi ruokaohjeen yhtenä pääraaka-aineena mm. keitoissa, muhennoksissa, ohukaisissa, pastoissa, paistoksissa ja kasvislisäkkeissä. Myös leivonnassa sekä kuivattu että pakastettu nokkosrouhe on mukava lisäväriin ja -maun antaja. Nokkonen maustaa mukavasti erilaiset yrttilevitteet ja täytteet. Kokeile vaihteeksi nokkosen siemeniä, joita löydät myös myslin raaka-aineena.

Metsäsienten mahdollisuudet

Kotimaisia metsäsieniä, kantarelleja, suppilovahveroita ja korvasieniä, käytetään paljon ravintoloiden á la carte -listoilla. Keittiömestarit ovat loihineet niistä maittavia herkkuja. Olisiko myös joukkoruokailussa mahdollista lisätä metsäsienten käyttöä? Pitkälle jalostettuja metsäsienituotteita ammattikeittiöille on saatavana melko rajallinen määrä. On kuitenkin ilo havaita, että perinteisen suolasienien rinnalle on tullut erilaiset vakuumpakatut sienet ja täyssäilykkeet. Valikoimaa monipuolistavat sienipikkelsit ja -hillot sekä marinoidut sienet, joita pakataan myös sk-pakkauksiin. Käytä näitä mahdollisuuksia ruokalistallasi.

Yrtti-, marja- ja sienituotteiden käytön sääntöjä ammattikeittiöissä:

- Lisää ruokiin luonnonyrttejä, joilla saat uusia makuja. Ole innokas kokeilemaan; saat varmasti myös asiakkaasi kannustamaan kokeiluasi.
- Mausta villivihanneksilla aluksi varovasti. Voit laittaa esimerkiksi nokkosohukaisiin aluksi puolet pakastepinaattia ja korvata oman ruokaohjeesi oreganosta puolet kuivatulla siankärsämöllä.
- Lisää leivonnassa kuivattujen marjajauheiden käyttöä. Niitä voit sipaista taikinaan kuin taikinaan. Kokeile niiden tehoa myös kermavaahdon ja vaniljakastikkeen värjääjänä.
- Kuitupitoiset kokonaisia kuivatut marjat ovat oivallinen lisä salaattipöydän antimena joko erikseen tarjottuna tai salaatin joukossa.
- Vaihda tavallinen "pussitee" yrttijuomaan ja yllätä asiakkaasi. Tarjolla on runsas määrä erilaisia valmiita sekoituksia, joissa on käytetty sekä viljeltyjä ja luonnonyrttejä. Aluksi sen valmistaminen saattaa tuntua työläältä, mutta vaatii totuttelua. Yrttijuoman valmistamiseen tarvitset 1 rkl yrttijuomasekoitusta/ 1 l vettä.
- Makeuta kuusenkerkkäsiirapilla jälkiruokia, juomia ja salaattinkastikkeita. Voit tarjota sitä myös lämmitettynä kastikkeena riistaruoalle.
- Käytä saatavuuden mukaan kuivattuja tai pakastettuja sieniä. Yleisohjeena on, että 100 g kuivattua sientä on n. 1 kg tuoretta.
- Kysy tavarantoimittajilta rohkeasti ruokaohjeissa esiintyviä erikoisiltakin tuntuja jalosteita. Esimerkiksi kuivattuja ja pakastettuja yrttejä, siemeniä ja yrteistä tehtyjä tuotteita on saatavana ympäri vuoden. Kysyntä myös lisää tarjontaa.
- Kokeile aluksi kuluttajille suunnattuja pakkauksia. Siten et sitoudu ostamaan suurta määrää kerrallaan. Totutitse ja totuttele asiakkaasi uusiin makuihin.

Mitä hyvää NOKKOSESSA

- Nokkonen sisältää runsaasti valkuaisainetta (5,9 %), vitamiineja ja kivennäisaineita. Pinaattiin verrattuna nokkosessa on moninkertaisesti valkuaisaineita ja kuitua, C-vitamiinia, rautaa ja fosforia.
- Kalsiumia nokkosessa on lähes 7-kertainen määrä pinaattiin verrattuna, joten se soveltuu hyvin kasvisruokailijoille.
- Nokkosesta saadaan myös A-, B-, E- ja K-vitamiineja.

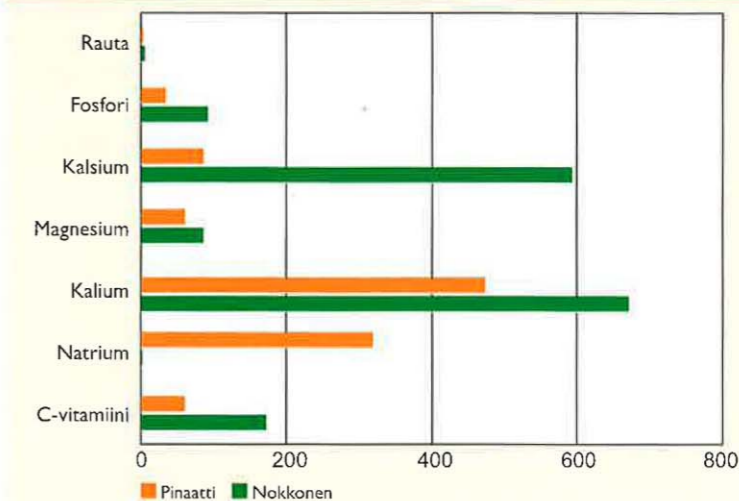
Mitä hyvää MARJASSA

- Marjat sisältävät niukasti energiaa, mutta runsaasti suojaravintoaineita. Marjoissa on paljon vitamiineja, erityisesti C-vitamiinia sekä kivennäis- ja hivenaineita, mm. kaliumia. Verenpainepotilaalle haitallista natriumia on niissä niukasti.
- Marjat, erityisesti lakka ja tyrni, sisältävät runsaasti kuitua. Liukoinen kuitu vaikuttaa edullisesti kolesterolin ja sokeriaineenvaihduntaan ja liukenematon kuitu on hyväksi suoliston toiminnalle.
- Marjojen siemenet sisältävät terveellisiä siemenöljyjä. Tyrninsiemenöljy sisältää paljon linolihappoa, joka on hyväksi ihon ja limakalvojen hyvinvoinnille.
- Marjat sisältävät paljon fenolisia yhdisteitä, mm. flavonoideihin kuuluvia flavonoleja ja antosyaaneja, jotka toimivat antioksidanteina C- ja E-vitamiinien kanssa suojaen elimistön soluja. Flavonoideja on runsaimmin marjojen kuorikerroksissa, siksi niitä ei kannata heittää hukkaan ruoanvalmistuksen yhteydessä.

Mitä hyvää METSÄSIENESSÄ

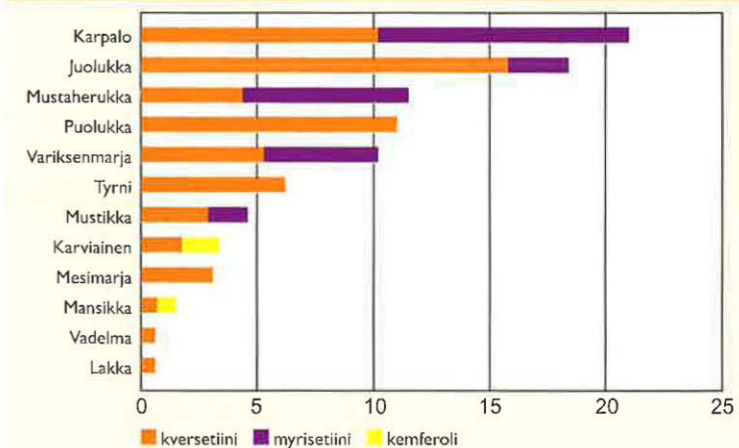
- Tuoreet sienet ovat kevyttä, vähärasvaista ravintoa. Suurin osa sienien painosta (85–90 %) on vettä, ja niiden energiasisältö on keskimäärin vain 25 kcal/100 g.
- Sienet sisältävät proteiineja painostaan 2–5 %. Joidenkin sienilajien proteiinipitoisuus on suurempi ja aminohappokoostumus monipuolisempi kuin monissa kasviksissa.
- Sienet sisältävät glukoosin ohella sienisokeria, trehaloosia, jonka imeytymättömyys ruoansulatuksessa voi joillekin aiheuttaa laktoosi-intoleranssin kaltaisia oireita.
- Sienet ovat hyviä kuidun lähteitä; sataa grammaa kohden ne sisältävät 1,5–6 grammaa liukenematonta kuitua.

Suojaravintoaineet pinaatissa ja nokkosessa mg/100 g tuoretta, syötävää osaa

Lähde: Kansanterveyslaitos, 2006, www.fineli.fi

Marjojen flavonolipitoisuus (mg/100 g)

Lähde: Häkkinen ym. 1999

Sisällysluettelo

Suomalainen järkiruoka on kevyttä ja maistuu.....	2
Ota kevyesti	3
Ruoan ravitsemuksellisen laadun arviointikriteerit	4

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

METSÄIN HERKUT

Kasvisporokeitto.....	5
Kaalisalaatti.....	5
Munavoi.....	5
Puolukkapannari	5
Marjasekoitus.....	5

KAIKENKIRJAVA LOHILAUTANEN

Värikäs lohipaistos	6
Hunajaiset uunijuurekset.....	6
Vihersalaatti	6
Metsävadelmahyvänen	6

VÄRIKÄS KASVISPETI

Hirssi-punajuurikiusaus.....	7
Papu-sipulilisäke	7
Porkkana-herneensosalaatti	7
Tyrni-jogurttivahto	7

KANAA SADONKORJAAJAN TAPAA

Sadonkorjaajan kanakeitto.....	8
Punajuuri-raejuustosalaatti	8
Hämmästyshuttu	8

KALASTAJA KALLEN JUURESPÄIVÄ

Kallen kalalaatikko	9
Säräjuurekset	9
Vihersalaatti	9
Mansikka-metsävadelmasorbetti	9

LEIKKAAKO LANTTU?

Lanttukanapata	10
Omenainen punakaalisalaatti.....	10
Vaahdotettu puolukkaohutleikki.....	10

RUKISET SIAT KASVISPEDILLÄ

Ruissiikavuoka	11
Lanttu-porkkanalisäke	11
Kukkakaali-herne-kurkkusalaatti	11
Tyrnimarja-piimähyytelö	11

SIENESTÄJÄN HERKKUKUETTIÖ

Sienikiusaus	12
Bataatti-maissi-papu	12
Kaali-puolukkasalaatti	12
Metsävadelma-punaherukkahyytelö ..	12

KIPPARI KALLEN NOKKOSPÄIVÄ

Nokkos-kasvispastavuoka.....	13
Hunajapaprikat	13
Kaali-mustaherukkasalaatti	13
Puolukkasmoothie	13

KAKSIN KAUNIHIMPI

Kahden kalan keitto.....	14
Paprika-hernevihersalaatti	14
Mustaherukka-jogurttivanukas	14

Seinäjoen ammattikorkeakoulu

KUHAA MINTTUPERUNOILLA

Tomaattinen basilikakuha.....	15
Minttu-uuniperunat	15
Nokkos-valkosipulikastike	15
Raastesinfonia	15
Marinoitu karhunvatukka-vadelmasalaatti	15

RENTUN RUOKAHETKI

Maitohorsma-jauhelihamastike	16
Paprika-sipulilisäke	16
Lakeuden salaatti	16
Mustikka-piimähyytelö.....	16

PUUTARHURIN HERKKU

Sienijuorutettu puutarhurin murekepihvi.....	17
Nokkosmuusi.....	17
Mustikkasalaatti.....	17
Mansikka-lakkakiisseli.....	17

LOHIJOEN AARRE

Kaali-kalakeitto.....	18
Juusto-kasvissalaatti.....	18
Puolukkainen omenapiiras	18

PUOLUKKAPOSSUN KOTIMATKA

Marinoitu possu.....	19
Punajuuri-omenakastike	19
Peruna-porkkanalisäke	19
Vihreävuoka	19
Pirteä puolukkasalaatti.....	19
Hunajainen herukkaohutleikki	19

SIENESTÄJÄN MAKUPALAT

Suppilovahvero-sinihomejuustokeitto	20
Saunapalvi-tuorejuustolevite	20
Karpalo-mustaherukkaohutleikki	20

LUOLAMIEHEN LOHIATERIA

Luolamiehen lohikiusaus.....	21
Lämmin kasvishöystö.....	21
Värikäs kaalisalaatti	21
Tyrnikiisseli.....	21

BROILERI HUNAJAISILLA KASVIKILLA

Tomaattinen broilerikastike	22
Ohrasuorimot	22
Hunajamarinoitu porkkana-ruusukaali.....	22
Vihersalaatti	22
Mansikka-raparperivahto.....	22

LUONNONYRTTIEN VIEMÄÄ

Yrttinen jauhelihamureke	23
Tomaattikastike	23
Peruna-kasvislisäke	23
Tuoresalaatti	23
Vadelmainen omenasmoothie.....	23

SIENIMETSÄN KALAWOKKIA KASVIKILLA

Kalainen sieni-spelttiwokki	24
Kukka- ja parsakaalisalaatti	24
Punajuuri-omenaraaste.....	24
Rukiinen raparperipaistos	24

Savonia-ammattikorkeakoulu, Kuopio

MUIKUN NOKKOSKARKELOT

Muikkugratiini	25
Nokkos-perunamuusi	25
Punajuurisalaatti.....	25
Raparperi-mansikkakiisseli.....	25

MARJAN KALKKUNAPÄIVÄ

Kalkkunahöystö	26
Punajuurikiusaus	26
Nauris-appelsiini-karpalosalaatti	26
Mustikka-puolukkapiirakka	26

METSÄNHENGEN EVÄSNYYTTI

Metsäsieni-jauhelihamastike	27
Porkkana-kesäkurpitsaraaste	27
Arktinen salaatikastike.....	27
Uuniohrapuuro	27
Tyrni-appelsiinikeitto	27

TOMAATTIN HERKULLINEN KALAKAVERI

Tomaattinen kalakeitto.....	28
Rucola-maitohorsma-fetasalaatti.....	28
Omenavanukas	28

MARJAT MAKUJEN MAASSA

Munakoisolasagne	29
Kanasalaatti.....	29
Pannacotta Con Tuoreet Marjat	29

NOKKOSUNELMA

Nokkos-uunikirjohi	30
Juuresmuusi	30
Tomaatti-kurkkusalaatti.....	30
Puolukkavispiuuro	30

TYRNI TOPAKKANA OMPULLE

Broileria tyrnikastikkeessa	31
Punajuuririsotto	31
Retiisi-kukkakaalisalaatti	31
Kaurauuniomenat	31

Sisällysluettelo

HIRVIMIEHEN HERKKUHETKI

Karpalo-sienihirvipata	32
Kasviskiusaus.....	32
Omena-kaalisalaatti.....	32
Mustikka-vadelmakiisseli	32

NOKKOSTEN KASVISKESTIT

Nokkoskeitto	33
Kinkku-pasta-kasvissalaatti	33
Kevennettu marjasorssi.....	33

KUHA HURMAA METSÄSIENET

Höyrytetty kuha	34
Metsäsienikastike	34
Tomaatti-ruohosipulisalaatti	34
Nokkosohukaiset	34

Rovaniemen ammattikorkeakoulu

POSSUN METSÄRETKI

Syyskesän suikalepata	35
Sienisalaatti	35
Marjahyvä.....	35

LAPPILAISEN RUISMUIKUT

Rukiiset rapeat muikut.....	36
Juuresmosiikki	36
Mustikkakiisseli.....	36

MAUKAS MUREKEYLLÄTYS

Kasvikilla täytetty lihamureke	37
Perunamuusi	37
Kaali-porkkanasalaatti	37
Mustaherukka-minttuvahto	37

METSÄSIENEN JA LOHEN POLKKA

Metsäsieni-porkkanakeitto.....	38
Lohisalaatti	38
Raparperipiiras	38

LAPIN EUKON KÄRISTYS

Kevennetty poronkäristys	39
Perunamuusi	39
Punakaali-omenasalaatti	39
Mustikka-hillakiisseli	39

SILAKKA NARRAA PUNAJUUREN

Silakkalaatikko.....	40
Punajuurisalaatti.....	40
Puolukka-porkkanakiisseli	40

METSÄINEN LAMMASPAISTI

Lammaskaali	41
Marjarahkaohutleikki.....	41
Porkkanaraaste	41

LAPIN AARRE

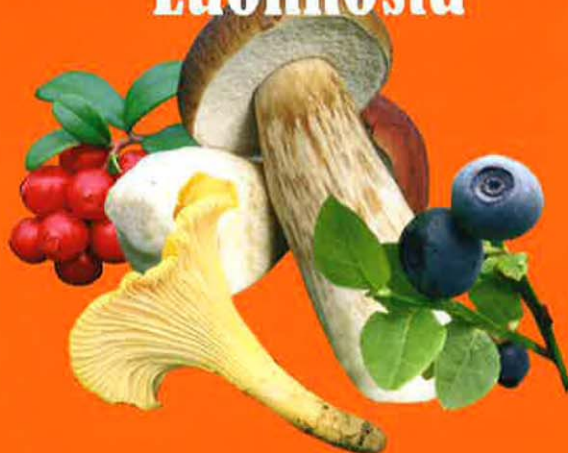
Lapin juustoinen poropata	42
Kaali-omenaraaste	42
Hillanostalgia	42

Metsän makuja leivotaan ja jälkiruokiin.....43
Valloita valinnoilla – käytä luonnon-tuotejalosteita monipuolisesti

Mitä hyvää nokkosessa, marjassa, metsäsienessä.....45

Ota kevyesti!

Hyvinvointia Luonnosta

Arktiset Aromit ry.

Kauppakatu 20, 89600 Suomussalmi
puh. (08) 6155 5590, fax (08) 6155 5592

E-mail: info@arctic-flavours.fi

www.arktisetaromit.fi